

۳
افقسفر حساس به پاریس
گفت‌وگوهای عراقچی با مقامات فرانسه۴
کافهدیالکتیک احساس و آگاهی
مصطفی مستور۷
یادداشتحسرت سوختن هیرکانی
نوید حسینیون۷
کوپهتنگی نفس پایتخت
آلودگی هوا به مرز خفگی رسید

حراج اموال ایران

دولت اندونزی یک نفت کش ایرانی که در سال ۲۰۲۳ مصادره کرده بود را به همراه محموله نفت آن، با قیمت پایه ۷۰ میلیون دلار به حراج گذاشت سازندگی بررسی می‌کند: چرا دولت‌های خارجی به مصادره و مزایده اموال ایران روی آورده‌اند و چرا دستگاه دیپلماسی دست روی دست گذاشته و از اموال کشور حراست و حفاظت نمی‌کند؟

مهتا معرفت

گروه اقتصادی

خبر مصادره و مزایده اموال و دارایی‌های ایران را که می‌شنویم، بی‌اختیار یاد این پرسش می‌افتیم که اگر کشور به وضعیت امروزی نمی‌رسید، آیا اندونزی جرأت می‌کرد نفت‌کش ایرانی را مصادره کند و به مزایده بگذارد؟ دیروز دولت اندونزی اعلام کرده که ابرنفت‌کش توقیف‌شده ایران را همراه محموله نفتش به حراج گذاشته است.

این ابرنفت‌کش پیش از توقیف با پرچم ایران در حال حرکت بود اما به خاطر تحریم‌ها به همراه محموله نفت خامی که حمل می‌کرد سال ۲۰۲۳ توسط دولت اندونزی مصادره شد و حالا دولت اندونزی قصد دارد، آن را با قیمت حداقل ۷۰ میلیون دلار به مزایده بگذارد. به گزارش بلومبرگ، اسناد دولتی نشان می‌دهد مبلغی که دفتر دادستانی برای این نفت‌کش مدل ۱۹۹۷ درخواست کرده است شامل ۱۶۷ هزار تن نفت خام سبکی می‌شود که این کشتی حمل می‌کرد.

نفت‌کش ایرانی توقیف شده، آرمان ۱۱۴ نام دارد که در ماه تیر ۱۴۰۲ در آب‌های دریای

ناتونا توقیف شده است. دولت اندونزی مدعی است که این کشتی در حال انجام انتقال غیرقانونی نفت از طریق عملیات کشتی به کشتی به نفت‌کش دیگری به نام «اس تینوس» بوده و مجوز لازم را نداشته و در منطقه انحصاری اقتصادی این کشور، اقدام به این کار کرده است. این اقدام از نظر اندونزی، نه‌تنها نقض قوانین دریایی و

زیست‌محیطی به شمار می‌رود که منجر به نشست نفت و آلودگی آب‌های اطراف شده که طبق کنوانسیون ماریول ممنوع است. نفت‌کشی که تحت پرچم ایران فعالیت می‌کرد و توسط ایالات‌متحده تحریم شده بود حامل حدود ۱۶۷ هزار تن نفت خام سبک بود و مطابق اعلام دولت اندونزی، این انتقال بخشی از تلاش‌های ناوگان سایه‌ای ایران برای

فروش نفت تحریم‌شده به شمار می‌رفت. دادگاه محلی باتان حکم به مصادره داد و حالا دفتر دادستانی کل اندونزی برای اجرای حکم، کشتی و محموله‌اش را به‌صورت یکجا از طریق مزایده آنلاین به فروش می‌گذارد؛ مزایده از ۱۱ آذر ۱۴۰۴ با قیمت پایه حدود ۷۰۰۵ میلیون دلار و نیاز به وثیقه ۷ میلیون دلاری برای شرکت‌کنندگان آغاز می‌شود. این مزایده تحت نظارت دادگاه منطقه‌ای باتان انجام می‌شود تا دارایی مصادره شده به‌عنوان جرمه و جبران خسارت محیطی واگذار شود و خریدار ۳۰ روز فرصت دارد، کشتی را از لنگرگاه باتو آمبار در جزایر ریائو خارج کند. مقامات اندونزی تأکید دارند که این اقدام صرفاً بر اساس قوانین داخلی و بین‌المللی دریایی است و هیچ نشانه‌ای از فشار خارجی وجود ندارد، هرچند تحریم‌های آمریکا، زمینه را برای شناسایی و توقیف آسان‌تر کرده است. مصادره و مزایده نفت‌کش ایرانی تاکنون واکنش رسمی شدیدی از سوی مقامات ایرانی به همراه نداشته و بیشتر به‌عنوان اقدامی حقوقی و مستقل از اندونزی تلقی می‌شود.

ادامه در صفحه ۲

تغییر ریل!

با افشای اینترنت سقید، مدافعان فیلترینگ ناگهان مخالف فیلتر شده و خواستار تحقیق و تفحص از چرخه فیلتر شکن‌ها شدند

۲
سیاست

یادداشت روز

ماموریت وزارت خارجه

بررسی مواضع اخیر دستگاه دیپلماسی و بایدهای آن

جلیل سازگارنژاد

نماینده پیشین مجلس شورای اسلامی

در هفته‌های اخیر انتقادهای فراوان و مکرری از سوی تعدادی از صاحب‌نظران دلسوز و آگاه نسبت به رویکرد سیاست خارجی کشور، عملکرد وزارت امور خارجه و اظهارات وزیر امور خارجه صورت گرفته که از چند منظر قابل‌توجه، بررسی و تحلیل است.

یکم رویکرد و عملکرد وزارت امور خارجه دولت چهاردهم را می‌توان به دو بخش قبل از تجاوز ۱۲ روزه رژیم صهیونیستی و آمریکا به ایران و بعد از آن تقسیم کرد. در دوره نخست رئیس‌جمهور و دولت تلاش کردند تحت سیاست وفاق و نزدیک‌سازی دیدگاه‌های دیپلماسی و میدان، برجام را احیا و از طریق مذاکره غیرمستقیم با آمریکا نسبت به کاهش اختلافات و رسیدن به یک توافق قابل قبول اقدام نمایند که متأسفانه با وقوع جنگ و حمله نظامی اسرائیل و آمریکا عقیم ماند و عملاً این دیدگاه و رویکرد خردمندانه گرچه به ایستگاه توقف و بی‌فرجامی رسید اما درخور تحسین است.

دوم بعد از ناکامی رویکرد گفت‌وگو و مذاکره و شوک وارد شده به کشور ناشی از جنگ غافلگیرکننده عملاً اُتسکار عمل از اراده دستگاه دیپلماسی و نقش‌آفرینی دولت خارج شد. با استمرار این حالت، ایران وارد مرحله نه جنگ و نه صلح و دوران انتظار بی‌افق قرار گرفت که تاکنون کم‌وبیش ادامه یافته و سیاست خارجی را از پیشخوان فعالیت‌های جدی و اساسی دولت و نظام دور کرده است.

سوم با نزدیک شدن زمان برگزاری اجلاس عمومی سازمان ملل در اواخر شهریور و فراهم شدن امکان دیدار و گفت‌وگو با طرف‌های مقابل و فرصت برای دستیابی به ابتکاری جدید و خروج از مرحله صبر و انتظار، امید به مذاکره برای برون‌رفت از تنش‌های پیش‌آمده در ایران افزایش یافت اما امتناع آمریکا و شرکای اروپایی آن برای برگزاری نشست مشترک و دیدار با وزیر امور خارجه ایران که با درخواست کشورمان پیگیری می‌شد و همزمان با سخنرانی و ارائه دیدگاه‌های رهبری در مورد سیاست خارجی و انرژی هسته‌ای این تحلیل را در اذهان مطرح کرد که جامعه جهانی به‌ویژه آمریکا و سه کشور اروپایی دولت ایران و وزارت امور خارجه را فاقد اختیار و اراده لازم برای حضور و تصمیم‌گیری در چنین دیدارهایی می‌دانند و به صورت تلویحی یکی از روسای‌جمهور و وزرای امور خارجه کشورهای اروپایی به آن اشاره کردند.

چهارم بعد از اجلاس عمومی سازمان ملل و بازگشت رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه به کشور، ایستایی و انفعال وزارت امور خارجه بیشتر آشکار شد، از سوی دیگر انتصاب دبیر جدید شورای عالی امنیت ملی و سپردن بخش قابل‌توجهی از مأموریت دستگاه دیپلماسی کشور مانند پرونده همکاری با چین و روسیه و کشورهای منطقه چون عراق، لبنان و ... به دبیر شورای عالی امنیت ملی، تحلیل حذف و کنار گذاشتن دولت در امر سیاست خارجی و پروژه‌های کلان بین‌المللی تقویت شد به‌گونه‌ای که در دو ماه گذشته وزیر امور خارجه تقریباً در هیچ اجلاس بین‌المللی و منطقه‌ای حضور نداشته و کمترین سفر و دیدار و رایزنی با مقامات دیگر کشورها را داشته و عمده وقت خود را صرف سفرهای استانی کرده و صرفاً چند تماس تلفنی با برخی از وزرای امور خارجه برقرار کرده است که همگی نشان از کاهش چشمگیر فعالیت‌های وزارت امور خارجه و خروج آن از مدار تأثیرگذاری در سیاست خارجی کشور دارد. در چنین شرایطی پرسش اساسی این است که چه باید کرد؟

ادامه در صفحه ۷

ادامه تیتریک

حراج اموال ایران

در سال ۲۰۲۳ زمانی که کشتی توقیف شد، وزارت نفت ایران مالکیست محموله را انکار کرد و آن را به شرکت‌های خصوصی نسبت داد اما هیچ اقدام دیپلماتیک گسترده‌ای پیگیری نشد که نشان‌دهنده تمایل تهران به اجتناب از تشدید تنش با جاکارتااست. روابط دو کشور، که هر دو عضو سازمان همکاری اسلامی هستند و حجم تجارت‌شان در سال ۲۰۲۴ به بیش از یک میلیارد دلار رسید عموماً گرم و مبتنی بر همکاری‌های اقتصادی و فرهنگی است؛ برای مثال اندونزی اخیراً علاقه‌مندی به سرمایه‌گذاری در پروژه‌های انرژی ایران را ابراز کرده و سفرهای متقابل مقامات در سال ۲۰۲۵ ادامه داشته است. با این حال این رویداد می‌تواند، تنش موقت ایجاد کند. هرچند مقامات اندونزی تأکید دارند که اقدام‌شان صرفاً بر اساس کنوانسیون‌های بین‌المللی دریایی مانند ماریول است و هیچ ارتباطی با تحریم‌های آمریکا ندارد. درنهایت انتظار می‌رود این مسئله از طریق کانال‌های دیپلماتیک حل شود بدون آنکه ساختار روابط بلندمدت را مختل کند، مشابه موارد قبلی مانند توقیف کشتی‌های ایرانی در آب‌های دیگر که با مذاکرات حل‌وفصل شدند.

با این حال موارد مشابه متعددی از مصادره دارایی‌های ایران به‌ویژه مرتبط با شرکت ملی نفت در سال‌های اخیر رخ داده که عمدتاً به دلیل بدهی‌های ناشی از داوری‌های بین‌المللی مانند پرونده کرسنت یا تحریم‌ها و نقض قوانین دریایی بوده است. در اکتبر ۲۰۲۵ دادگاهی در مائزی بیش از ۲.۳ میلیارد دلار از دارایی‌های شرکت نیکو را مصادره کرد تا بدهی ایران به شرکت کرسنت پترولیوم را جبران کند. این مبلغ از حساب‌های بانکی مرتبط با نفت ایران برداشت شد و به کرسنت پرداخت شد. پیش از آن، در دو سال پیش دادگاهی در ایالاتمتحده ۲.۷۵ میلیارد دلار از دارایی‌های نیکو را مصادره و به کرسنت اختصاص داد که بخشی از حکم ۱۴ میلیارد دلاری داوری پاریس در پرونده کرسنت بود. علاوه بر این در سال ۲۰۲۳ اموال نیکو در یونان و امارات متحده عربی هدف مصادره قرار گرفتند تا بدهی‌های مشابه جبران شود هرچند جزئیات اجرای آنها هنوز در حال پیگیری است. در حوزه کشتی‌ها مورد مشابه دیگری در سال ۲۰۲۲ رخ داد که دادگاه یونان نفت‌کش ایرانی «پیرئوس» را به دلیل تحریم‌های اتحادیه اروپا مصادره کرد اما پس از مذاکرات آزاد شد؛ این مورد شبیه به مزایده اندونزی بود، اما به حراج نرسید. این موارد نشان‌دهنده الگویی از اقدامات قضایی بین‌المللی علیه دارایی‌های نفتی ایران است. ممکن است نفت‌کش ایرانی واقعاً تخلف کرده باشد و حتی از منظر پروتکل‌های بین‌المللی، توقیف آن کاملاً موجه باشد اما چیزی که در ذهن جامعه می‌ماند، تصویر تکراری و تلخ توقیف و مصادره دارایی‌های ایران در کشورهای مختلف است؛ از ساختمان شرکت نفت در لندن و روتردام گرفته تا حساب‌های بانکی در مائزی، کشتی در یونان، اموال در امارات و حالا مزایده نفت‌کش در اندونزی. مردم می‌پرسند چرا کشورمان به جایی رسیده که اموالش این‌قدر راحت و بی‌دری طعمه دادگاه‌های خارجی می‌شود؟

بدیهی است که عامل اصلی، تحریم‌های گسترده و چندلایه آمریکا و متحدانش است که تقریباً همه دارایی‌های مرتبط با دولت و شرکت‌های دولتی ایران را «قابل مصادره» کرده است. یعنی هر دادگاهی در هر کشوری که طلبکاری پیدا کند، می‌تواند با استناد به این تحریم‌ها، اموال ایران را توقیف کند. اما این نکته را هم باید در نظر داشت که ما در برابر احکام سنگین داوری‌های بین‌المللی با ضعف مواجهه شده‌ایم. یعنی یا در دادگاه‌ها شرکت نکردیم یا ضعیف ظاهر شدیم و دفاع مؤثری نداشتیم. مثل پرونده کرسنت با ۱۴ میلیارد دلار حکم که باعث می‌شود، دارایی‌های ایران در کشورهای مختلف مصادره و توقیف شود. مسأله بعدی این‌که همه این مسائل نشان از کاهش شدید قدرت بازدارندگی و نفوذ دیپلماتیک ایران در سال‌های اخیر دارد. کشوری که زمانی حتی در اوج تحریم‌ها باقدرت نظامی و سیاسی‌اش، کسی جرأت نزدیک شدن به دارایی‌هایش را نداشت حالا در موقعیتی است که حتی کشورهای ضعیف یا کشورهای دوست با بی‌طرف هم ترجیح می‌دهند در برابر فشارهای حقوقی و مالی غرب کوتاه بیایند تا خودشان گرفتار نشوند. نتیجه این شده که هر طلبکار خصوصی، هر دادگاه محلی و حتی هر کشوری که احساس کند، منافعش به خطر افتاده، بدون هزینه سیاسی جدی، دست روی دارایی‌های ایران می‌گذارد و حکم توقیف می‌گیرد. این نه فقط یک مسئله حقوقی بلکه نشانه‌ای از تضعیف جایگاه بین‌المللی ایران است؛ چیزی که در ذهن مردم به شکل همان دیالوگ نوید محمدزاده می‌نشیند: «اگه این همه پشتت گرم نبود، جرأت می‌کردی بیای روبه‌روم وایستی؟»

تغییر ریل!

با افشای اینترنت سفید، مدافعان فیلترینگ، ناگهان مخالف فیلتر شده و خواستار تحقیق و تفحص از چرخه فیلترشکن‌ها شدند

جامعه‌» را «بازی در زمین دشمن» دانست و نوشت: «از دید رئیس‌جمهور همه ۹۰ میلیون ایرانی سفیدند». پاسخی که بیشتر رنگ سیاسی داشت، نه پاسخ به مطالبه شفافیت. علی‌احمدنیا، رئیس امور اطلاع‌رسانی دولت هم وعده داد که دولت چهاردهم «در مورد خط سفید که از دولت‌های گذشته شکل گرفته بود، بازنگری جدی خواهد کرد». هرچند بررسی اکانت خود او نیز نشان داد که خود او هم از این دسترسی بهره می‌برده است. اما او چند دقیقه بعد از اعلام این خبر و در پاسخ به کاربران پلتفرم ایکس، اعلام کرد که از زمان دولت روحانی و در دوره وزارت آذری جهرمی به‌عنوان مدیرمسئول رسانه از خط سفید برخوردار بوده و درخواست اعلام عمومی صاحبان خط سفید را داشته است. در مجموع این دو واکنش که بیشتر حالت توضیحی و تدافعی داشت تا ارائه یک برنامه روشن برای حل مشکل، نشان داد که دولت زیر فشار افکار عمومی قرار گرفته اما هنوز تصمیمی روشن برای رفع فیلترینگ یا پایان دادن به اینترنت طبقاتی ارائه نکرده است. فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت هم که پیش‌تر گفته بود که دولت به «اینترنت طبقاتی» اعتقادی ندارد و هدفش دسترسی آزاد همه مردم است و نیز تأکید کرده بود که مثل سایر مردم از فیلترشکن استفاده می‌کند از جمله افرادی است که دسترسی‌اش به اینترنت سفید در این ماجرا مورد بحث منتقدان است.

اینترنت آزاد حقی همگانی است

دولت فعلی با شعار رفع فیلترینگ روی کار آمد و بارها اعلام کرد که به اینترنت طبقاتی اعتقاد ندارد. با این حال مهم‌ترین بخش این وعده یعنی رفع فیلتر پلتفرم‌های اصلی با وجود حمایت افکار عمومی (بر اساس نظرسنجی‌ها و شواهد استفاده ۸۵ درصدی از VPN) هنوز عملی نشده است. ماجرای اخیر نیز نشان داد که اتفاقاً اینترنت در ایران طبقاتی است و در حالی که اکثریت مردم برای دسترسی به کوچک‌ترین خدمات جهانی باید فیلترشکن بخرند؛ گروهی محدود از مسئولان، چهره‌های سیاسی و برخی نهادها بدون محدودیت به اینترنت آزاد وصل‌اند. شکافی که ریشه در سیاست‌ها، قوانین و تصمیمات انباشته شده چندین دولت دارد امروز تبدیل به یک بحران اعتماد شده که با تأخیر دولت چهاردهم در اجرای وعده رفع فیلترینگ تشدید هم شده است. واقعیت این است که دسترسی به اینترنت آزاد قرار بوده، حق همه مردم باشد نه امتیازی برای گروه‌های خاص. حالا که افشاگری‌ها، شبکه‌ای از دسترسی‌های ویژه را نمایان کرده‌اند، دستور حذف دسترسی افراد خاص به اینترنت سفید حتی اگر اجرا هم شود، مسئله اصلی را حل نمی‌کند. مشکل اصلی نه وجود چند خط سفید بلکه ادامه فیلترینگ گسترده برای ۹۰ میلیون نفر است؛ وضعیتی که بازار فیلترشکن‌ها را به ثروتی ۲۰ تا ۵۰ همتی تبدیل کرده، اعتماد عمومی را کاهش داده و امکان نظارت شفاف در فضای دیجیتال را سخت‌تر کرده است. جنجال اینترنت سفید نیز یادآور شد که سیاست فعلی اینترنت در ایران نه کارآمد است، نه عادلانه و نه با وعده‌های انتخاباتی همخوان است. در واقع حتی اگر دولت تصمیم بگیرد خط سفید را حذف کند تا زمانی که اینترنت آزاد برای همه فراهم نشود، رانت و تبعیض به شکل‌های جدیدی بازتولید خواهد شد.

ملی مورد بازخواست و محاکمه قرار بگیرند». در سوی دیگر مشخص شد، چهره‌هایی که به‌طور علنی منتقد فیلترینگ بوده‌اند مانند حسن روحانی رئیس‌جمهور اسبق و آذری جهرمی وزیر ارتباطات او به‌رغم ادعاهای تدروها، اینترنت سفید نداشته و مثل مردم عادی از فیلترشکن استفاده می‌کرده‌اند.

در ادامه ماجرا برخی از کسانی که خط سفیدشان لو رفته بود، درصدد تکذیب و توجیه برآمدند و برخی دیگر سکوت را ترجیح دادند. رسانه‌ها و خبرنگاران هم پرسیدند، چطور کسانی که نسخه فیلترینگ برای مردم می‌پیچند خود با سیم‌کارت سفید در توییتر فعال‌اند؟ چرا گروه‌هایی محدود از اینترنت بدون فیلتر استفاده می‌کنند و مردم عادی مجبورند هزینه، سرعت و محدودیت‌های فیلترینگ را تحمل کنند؟ امیرحسین ثابتی، نماینده تهران تلاش کرد، مسئله را تکذیب کند و خطای نرم‌افزاری توییتر را عامل نمایش کشور دانست اما کارشناسان توضیح دادند که اینترنت بدون فیلتر حتی با استفاده از VPN هم همچنان مکان را ایران نشان می‌دهد. حمیدرسایی

دیگر نماینده تدر و عضو کمیسیون فرهنگی نیز که روزگاری اینترنت آزاد را «منطقه جنگی» می‌خواند با چرخشی عجیب در مجلس اعلام کرد که «سیاست فیلترینگ غلط بوده و هست» و ابراز امیدواری کرد که «با رای قاطع مجلس، تحقیق و تفحص دربارۀ عملکرد فیلترشکن‌ها به صورت قاطعانه پیگیری و گزارشی منطقی و منصفانه به مردم داده شود». افشاگری‌ها اما محدود به جریان نزدیک به جلیلی نماند؛ برخی مدیران رسانه‌ای و حتی مسئولان روابط عمومی دولت‌های گذشته نیز در فهرست افراد دارای دسترسی آزاد دیده شدند. رفتاری که محمد مهاجری، فعال رسانه‌ای اصولگرا، آن را «متناقضانه» توصیف کرد و خواستار انتشار رسمی لیست افراد دارای خط سفید شد؛ مطالبه‌ای که از سوی افکار عمومی نیز در این چند روز تکرار شده است. حشمت‌الله فلاحت‌پیشه، نماینده ادوار مجلس نیز در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «عصر اطلاعات آخر زمان سیاستمداران دروغگو و مرگ نقاب‌هاست. شبکه اجتماعی ایکس نشان داد، وقتی پای حقیقت در میان است، ارزش یک حرف از هزاران سخنرانی بیشتر است».

واکنش دولت: از تکذیب تا وعده بازنگری

افزایش فشار افکار عمومی باعث شد، دولت چهاردهم نیز ناگزیر به واکنش شود. سیدمهدی طباطبایی، معاون ارتباطات دفتر رئیس‌جمهور، موضوع «سفید و سیاه کردن

عاطفه شمس
گروه سیاسی

مجلس شورای اسلامی در جلسه علنی روز گذشته با درخواست «تحقیق و تفحص از عملکرد سامانه‌های مدیریت گذرگاه داده‌های کشور و مقابله با ابزارهای حاکمیت‌گریز» موافقت کرد؛ اقدامی که تقریباً هم‌زمان شد با جنجال «اینترنت سفید» در کشور و ظاهراً قرار است به پرسش‌ها درباره چرخه فیلترشکن‌فروشی، گردش مالی ۲۰ تا ۵۰ همتی آن، مافیای توزیع VPN، ضعف حکمرانی داده همچنین نقش دستگاه‌های دولتی در تأمین زیرساخت‌ها پاسخ دهد. نمایندگان همچنین ۱۱ محور مهم را برای این تحقیق تعیین کردند؛ از گردش مالی کلان بازار فیلترشکن‌ها و نقش افراد ذی‌نفوذ در این تجارت زیرزمینی تا نسبت ترافیک داخلی و خارجی و ضعف حکمرانی داده و شناسایی ذی‌نفعان فیلترشکن‌فروشی و برخورد با مأموران دولتی دخیل در این تجارت زیرزمینی.

اینترنت سفید چیست؟

اصطلاح «خط سفید» یا همان اینترنت بدون فیلتر، اصطلاحی است که پس از قطع اینترنت سراسری در آبان ۹۸ میان خبرنگاران و فعالان رسانه‌ای رواج یافت؛ زمانی که مشخص شد برخی مسئولان، نهادها و افراد خاص، بدون محدودیت و بدون نیاز به فیلترشکن به اینترنت جهانی متصل‌اند؛ امتیازی که هیچ توضیح رسمی و هیچ سازوکار شفافیتی برای آن اعلام نشد. اما

این روزها قابلیت جدید پلتفرم ایکس (توییتر سابق) که کشور محل فعالیت هر حساب را نمایش می‌دهد، در کمتر از چند ساعت، ده‌ها مسئول و فعال سیاسی را لو داد که اینترنت‌شان بدون فیلتر است. اسکرین‌شات‌ها یکی پس از دیگری منتشر شد و نشان داد بسیاری از چهره‌هایی که سال‌ها داعیه دفاع از فیلترینگ داشته‌اند، خود با اینترنت بدون فیلتر فعالیت می‌کنند. واقعیتی که شکاف میان شهروندان عادی و صاحبان امتیازهای پنهان را بیش از پیش نمایان کرد.

اما مهم‌ترین تناقض از جایی آغاز شد که بسیاری از مخالفان سرسخت رفع فیلترینگ، خود با اینترنت بدون فیلتر در محیط‌های فیلترشده، فعالیت می‌کردند. در این میان نیز نام بسیاری از چهره‌های تدر و، از مرتضی آقانهانی تا حمید رسایی، امیرحسین ثابتی و برخی مشاوران نزدیک به جریان جلیلی، در صدر توجه افکار عمومی قرار گرفت؛ کسانی که در ظاهر مدافع سخت‌گیرانه‌ترین سیاست‌های محدودسازی هستند اما در عمل از رانت دسترسی آزاد بهره می‌برند. به طور مثال سپهر خلجی، رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت سیزدهم در ۲۸ خرداد ماه که اینترنت مردم در پی حمله اسرائیل به ایران قطع شده بود با اینترنت سفید نوشته است: «اگر واتس‌آپ ابزار مؤثر جاسوسی و عاملی برای ضربه به امنیت و از دست دادن عزیزانمان بوده، ضروری است همه افرادی که در یک سال گذشته برای رفع انسداد واتس‌آپ وعده دادند و بسترسازی کردند، در هر سطح و مقامی به‌عنوان بسترسازان ضربه به امنیت

پارلمان

ارائه کالا به جای اعتبار

آخرین تحولات اجرای طرح کالابریگ الکترونیک با شیوه جدید

طرح جدید، تثبیت قیمت کالا برای مردم در طول سال است؛ موضوعی که به‌گفته مسئولان می‌تواند، نقش مؤثری در کاهش فشارهای معیشتی و ایجاد ثبات نسبی در بازار اقلام اساسی داشته باشد. در ادامه این جلسه آزادی‌خواه، نماینده مردم ملایر، نیز با تأکید بر اهمیت اجرای صحیح این طرح، مجلس را اراده‌مندترین نهاد در پیگیری اجرای درست کالابریگ الکترونیک دانست. او با اشاره به عزم جدی مجلس و همراهی رئیس مجلس گفت که با همکاری دولت، زیرساخت‌های لازم اکنون فراهم شده و دیگر دلیلی برای تأخیر وجود ندارد. به گفته وی، منابع مالی اجرای طرح در لایحه بودجه، پیش‌بینی شده و روش اجرای آن نیز دقیق و مشخص است. آزادی‌خواه با اشاره به اظهارات رئیس مجلس خاطرنشان کرد که این طرح ابتدا باید برای ۳ دهک اول اجرا شود سپس تمامی ۷ دهک

گروه سیاسی: جلسه علنی روز گذشته مجلس شورای اسلامی شاهد ارائه توضیحات و مواضع جدید درباره روند اجرایی طرح کالابریگ الکترونیک با شیوه جدید بود. محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس در نطق پیش از دستور خود با قدردانی از دولت اعلام کرد که زمینه‌های اجرایی کردن این قانون با روش تازه، پس از مدت‌ها پیگیری، به مرحله عملیاتی نزدیک شده است. او گفت که مطالبه رهبر انقلاب و خواست رئیس‌جمهور در این خصوص محقق شده و با هماهنگی‌های صورت‌گرفته، اجرای کالابریگ با شیوه‌ای که قیمت کالا را برای مصرف‌کننده در طول سال ثابت نگه می‌دارد به زودی آغاز خواهد شد. به گفته قالیباف، اجرای این طرح در فاز نخست برای ۳ دهک از ۷ دهک مشمول در نظر گرفته شده و قرار است به‌تدریج تا دهک هفتم گسترش یابد. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های

مشمول را تحت پوشش قرار دهد. همچنین او تأکید کرد که از منظر قانونی، دولت مکلف است، قیمت کالاهای مشمول طرح را برای مصرف‌کننده در طول سال ثابت نگه دارد؛ اصلی که محور اجرای شیوه جدید کالابریگ محسوب می‌شود. در بخش دیگری از مباحث جلسه علنی، نادری، عضو هیأت‌رئیس مجلس، به تفاوت دیدگاه‌های پیشین دولت و مجلس درباره نحوه اجرای کالابریگ اشاره کرد. او گفت که دولت ابتدا معتقد بود در قالب کالابریگ باید «اعتبار» به مردم ارائه شود اما مجلس براساس قانون برنامه هفتم تأکید داشت که باید «خود کالا» به مردم داده شود. نادری افزود که دولت در نهایت به قانون تمکین کرده و از امروز مقرر شده، کالابریگ با محوریت ارائه مستقیم کالا برای سه دهک اول جامعه اجرایی شود. مجموع مواضع مطرح شده در این جلسه از همگرایی میان مجلس و دولت در پیشبرد طرح کالابریگ الکترونیک حکایت دارد؛ طرحی که هدف آن حمایت مؤثرتر از اقشار کم‌درآمد و ایجاد ثبات در بازار کالاهای اساسی است. با توجه به آماده بودن زیرساخت‌ها و تأمین منابع مالی به نظر می‌رسد، اجرای فاز نخست این طرح در ماه جاری آغاز خواهد شد و در صورت موفقیت به دهک‌های بیشتری تعمیم پیدا می‌کند.

سفر حساس به پاریس

عراقچی درباره پرونده هسته‌ای و تبادل زندانیان با مقامات فرانسه گفت‌وگو می‌کند

و این موارد را «تهدیدی علیه اعتمادسازی بین‌المللی» خوانده است. وزارت خارجه فرانسه در بیانیه‌ای رسمی اعلام کرده یکی از اهداف کلیدی این دیدار «تشویق ایران به از سرگیری همکاری کامل با آژانس، بازگشت به تعهدات برجامی و اجرای پروتکل‌های نظارتی» است. در همین حال رافائل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، نیز دیروز در سخنانی بار دیگر خواستار تعامل «کامل و پایدار» با تهران شد و گفت که آژانس، نیازمند دسترسی مجدد و گسترده به تأسیسات هسته‌ای ایران است. گروسی در اظهارات اخیر خود اشاره مستقیمی به همکاری‌های گذشته ایران نکرد اما بار دیگر بر ضرورت بازگشت به یک فرآیند نظارتی شفاف تأکید کرد. این موضع‌گیری‌ها احتمالاً در گفت‌وگوهای فردا نقش پررنگی خواهد داشت به‌ویژه آنکه ایران در واکنش به فشارها همواره بر حق طبیعی خود در توسعه فناوری هسته‌ای تأکید کرده و اقدامات غرب را «سیاسی و فشارآفرین» دانسته است. یکی دیگر از محورهای مهم سفر، پرونده تبادل زندانیان و وضعیت اتباع بازداشت شده دو کشور است؛ پرونده‌ای که طی ماه‌های اخیر به یکی از حساس‌ترین موضوعات در روابط تهران و پاریس تبدیل شده است. دولت فرانسه همچنان خواهان آزادی کامل و بدون قید و شرط دو شهروند خود، سیسیل کولر

گروه بین‌الملل: سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، در یکی از حساس‌ترین مقاطع دیپلماسی منطقه‌ای و بین‌المللی روز چهارشنبه راهی پاریس خواهد شد. این سفر که بنا به دعوت رسمی ژان نوسل بارو، وزیر خارجه فرانسه، انجام می‌شود، در شرایطی ترتیب یافته که فضای روابط تهران و پایتخت‌های اروپایی در پی تشدید تنش‌های هسته‌ای، اختلافات حقوقی و مباحث مربوط به تبادل زندانیان، وارد مرحله‌ای شکننده شده است. منابع دیپلماتیک در تهران می‌گویند این سفر بیش از آنکه یک ملاقات تشریفاتی باشد، تلاشی هدفمند برای جلوگیری از بسته شدن کانال‌های گفت‌وگو با تروئیکای اروپایی و احیای حداقلی از اعتماد متقابل است؛ اعتمادی که طی ماه‌های اخیر زیر سایه بحران در برجام، فشارهای سیاسی غرب و تحولات امنیتی منطقه به شدت تضعیف شده است.

در رأس این گفت‌وگوها، برنامه هسته‌ای ایران قرار دارد؛ موضوعی که بار دیگر به یکی از کانون‌های اصلی اختلاف میان تهران و اروپا تبدیل شده است. طی ماه‌های گذشته، پاریس همچون لندن و برلین از افزایش سطح غنی‌سازی، گسترش فعالیت سانتریفیوژهای پیشرفته و محدود شدن دسترسی‌های نظارتی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به شدت اظهار نگرانی کرده

اروپا

صلح یا تسلیم؟

ژنو صحنه سخت‌ترین انتخاب زلنسکی

ابوالفضل خدایی

گروه بین‌الملل

مذاکرات ایالات متحده و اوکراین در ژنو که روز دوشنبه ادامه یافت به نقطه‌ای تعیین‌کننده در تلاش‌های دیپلماتیک برای پایان دادن به جنگ تبدیل شده است؛ جنگی که طی بیش از دو سال به مخرب‌ترین درگیری اروپا از زمان جنگ جهانی دوم بدل شده و حالا هر حرکت در اتاق‌های مذاکره می‌تواند، مسیر آن را به‌طور اساسی تغییر دهد. این گفت‌وگوها پس از آن شدت گرفت که کی‌ف و متحدان اروپایی‌اش، نسخه اولیه طرح صلح پیشنهادی آمریکا را رد کردند و آن را بیش از حد نزدیک به خواسته‌های مسکو دانستند. همین مخالفت‌ها سبب شد، دو طرف اعلام کنند که چارچوبی «اصلاح‌شده» برای صلح تهیه کرده‌اند هرچند هنوز هیچ‌یک از جزئیات آن منتشر نشده و همین ابهام، فضای مذاکرات را شکننده‌تر کرده است.

طرح ۲۸ ماده‌ای آمریکا که هفته گذشته ارائه شد، شوک بزرگی برای اوکراین و اروپا بود. کشورهای که از آغاز جنگ در کنار کی‌ف ایستاده‌اند، ناگهان با پیش‌نویسی مواجه شدند که به گفته برخی دیپلمات‌های اروپایی «پیش از آنکه به پایان جنگ فکر کند، خواسته‌های کرملین را ردیف کرده است». آمریکا در اقدامی که سابقه از اوکراین خواست ظرف چند روز چارچوب پیشنهادی را بپذیرد تا روند صلح آغاز شود و همین ضرب‌الاجل، نگرانی‌ها درباره فشار واشنگتن بر کی‌ف را تشدید کرد. با وجود مذاکرات فشرده روز یک‌شنبه هنوز هیچ نشانه‌ای از توافق در مورد حساس‌ترین مسائل از جمله تضمین امنیتی اوکراین در برابر تهدیدهای

آینده روسیه، نحوه کنترل مرزها یا چگونگی تأمین بودجه بازسازی این کشور منتشر نشده است. ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهوری اوکراین در اظهاراتی محتاطانه تأکید کرده که گفت‌وگوها ادامه دارد؛ در حالی که روسیه رسماً اعلام کرده هیچ اطلاع‌رسانی مستقیمی درباره این چارچوب جدید دریافت نکرده است، موضوعی که نشان می‌دهد، کرملین همچنان از مسیر مذاکرات کنار گذاشته شده و فضای بی‌اعتمادی شدید میان دو طرف پابرجاست. در مسکو نیز واکنش‌ها، ترکیبی از استقبال محتاطانه و تردید بوده است. سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه روز سه‌شنبه گفت که برخی از مضامین طرح آمریکا با آنچه در نشست آلاسکا مورد بحث قرار گرفته، همسوست و مسکو از اصل آن استقبال می‌کند؛ اما عباراتی وجود دارد که به گفته او «نیازمند توضیح» است. هم‌زمان سرویس اطلاعات خارجی روسیه ادعا کرده، لندن در حال برنامه‌ریزی یک کارزار برای بدنام کردن رئیس‌جمهوری

آمریکاست تا روند تلاش‌های او برای صلح را مختل کند. این نهاد مدعی شده، بریتانیا به دلیل قراردادهای چند میلیارد دلاری تسلیحاتی که ادامه جنگ برایش دربر دارد، تلاش می‌کند مانع موفقیت روند صلح شود. لندن هنوز واکنش رسمی به این ادعا نشان نداده اما این سخنان نشان‌دهنده، پیچیدگی‌های ژئوپلیتیک پرونده اوکراین و منافع متعارض بازیگران مختلف است.

در جبهه اروپا نیز وضعیت چندان ساده‌تر نیست. بسیاری از رهبران اروپایی بر این موضوع پافشاری می‌کنند که هرگونه تصمیم مهم درباره تحریم‌ها، آینده دارایی‌های مسدود شده روسیه و حتی بحث عضویت اوکراین در اتحادیه اروپا باید با رضایت جمعی تمام اعضا اتخاذ شود. اروپایی‌ها بیم آن دارند که آمریکا در تلاش برای پایان دادن سریع به جنگ، منافع بلندمدت اروپا را در نظر نگیرد. با این حال، فضای سیاسی پس از مذاکرات روز دوشنبه کمی آرام‌تر شد زیرا برخی دیپلمات‌های اروپایی فاش کردند که مذاکرات ژنو نشان داده، دونالد

ترامپ- که موتور اصلی طرح صلح جدید است- به نگرانی‌های آنها توجه کرده و از تحمیل یک توافق نامطلوب بر اوکراین خودداری خواهد کرد. رئیس کمیسیون اروپا، اوروژولا فون درلاین، نیز ضمن تمجید از «پیشرفت خوب» مذاکرات، تأکید کرد که هرچند هنوز کارهای زیادی باقی‌مانده اما پایه‌های لازم برای ادامه مسیر صلح ایجاد شده است. با این حال امانوئل مکرون، رئیس‌جمهوری فرانسه، موضعی بسیار تندتر اتخاذ کرد و روسیه را «تنها مانع صلح» دانست. او در پاسخ به طرح صلح آمریکا، که برخی آن را بیش از حد سازش‌کارانه توصیف کرده‌اند، هشدار داد که اروپا باید قدرت عمل خود را نشان دهد و حاضر باشد درباره دارایی‌های مسدود شده روسیه، بدون انتظار برای واشنگتن، تصمیم بگیرد. مکرون با نادیده گرفتن اظهارات مکرر کرملین مبنی بر آمادگی برای گفت‌وگو مدعی شد: «فقط یک نفر هست که صلح نمی‌خواهد و آن روسیه است». او افزود که اروپا خواهان صلح است

و ژاک پاری، است؛ افرادی که پس از طی بخشی از محکومیت قضایی اکنون در ساختمان سفارت فرانسه در تهران حضور دارند اما اجازه خروج از کشور را ندارند. پاریس تأکید دارد که این موضوع باید به عنوان «یک پرونده صرفاً انسانی و کنسولی» بررسی شود و نباید به مذاکرات هسته‌ای مرتبط شود. در مقابل، تهران پیگیر وضعیت مهدیه اسفندیاری، دانشجوی ایرانی بازداشت شده در فرانسه است که هنوز پرونده قضایی او بسته نشده است. برخی منابع آگاه می‌گویند که دو طرف در ماه‌های گذشته درباره یک سازوکار مبادله به توافقات اولیه دست یافته‌اند و اکنون تنها برخی هماهنگی‌های سیاسی باقی‌مانده است. هرچند تحقق تبادل زندانیان در همین سفر بعید به نظر می‌رسد اما دیدار فردا می‌تواند، مسیر را برای نهایی‌سازی این توافق در هفته‌های آینده

اما نه صلحی که به معنای تسلیم باشد؛ بلکه باید تضمین‌های امنیتی محکم برای اوکراین و کل اروپا فراهم شود.

در سوی دیگر، ناتو موضعی محتاطانه‌تر از پاریس و بروکسل اتخاذ کرده است. مارک روته، دبیرکل این سازمان، تأکید کرده که طرح صلح پیشنهادی آمریکا- با وجود انتقادهایی از جانب اروپا و کی‌ف- توانسته فضا را برای آغاز گفت‌وگوهای واقعی میان واشنگتن و اوکراین فراهم کند. از نگاه ناتو، اگرچه طرح آمریکا هنوز خام است اما این نخستین بار پس از ماه‌هاست که مسیر یک گفت‌وگوی جدی برای پایان جنگ گشوده می‌شود؛ مسیری که اگر به نتیجه برسد، می‌تواند بزرگ‌ترین تحول امنیتی اروپا در دهه‌های اخیر باشد. هم‌زمان روزنامه واشنگتن پست گزارش داده که دولت آمریکا نیز در حال بازبینی بخش‌هایی از طرح ۲۸ ماده‌ای ترامپ است زیرا مقام‌های آمریکایی پذیرفته‌اند که تضمین‌های امنیتی در این طرح «به اندازه کافی قوی نیست». این روزنامه فاش کرده که یکی از موارد در حال بررسی، حذف یا افزایش سقف پیشنهادی ۶۰۰ هزار نیروی نظامی برای ارتش اوکراین است؛ تصمیمی که می‌تواند پیام مهمی برای مسکو و کی‌ف در مورد آینده قدرت نظامی اوکراین باشد. همچنین مقامات آمریکایی در حال بررسی این موضوع هستند که در صورت دستیابی به توافق صلح، موشک‌های تاماهاوک در اختیار اوکراین قرار گیرد؛ اقدامی که با هدف تقویت بازدارندگی و اطمینان‌بخشی به اوکراین پس از توافق احتمالی صورت می‌گیرد. منتقدان اروپایی و اوکراینی طرح صلح ترامپ معتقدند این پیشنهاد خطر «پاداش دادن به تجاوز» را به همراه دارد و ممکن است به تضعیف حاکمیت اوکراین منجر شود. با این حال مقام‌های آمریکایی می‌گویند، هدف

اصلی طرح، جلوگیری از چنین تضعیفی است و اگر زلنسکی توافق را بپذیرد، بار مسئولیت به دوش مسکو خواهد افتاد؛ اما اگر آن را رد کند، احتمال ادامه جنگ تا سال آینده یا حتی فراتر از آن وجود دارد. با وجود تمام این تحولات، بزرگ‌ترین پرسش همچنان بی‌پاسخ مانده است: زلنسکی چه خواهد کرد؟ او اکنون در حساس‌ترین و دردناک‌ترین دوره‌ای دوران ریاست جمهوری خود قرار دارد. اگر برای پایان جنگ به واگذاری بخش‌هایی از دوتسک یا دیگر مناطق اشغالی تن دهد، بخشی از جامعه اوکراین هرگز او را نخواهد بخشید و ممکن است آینده سیاسی‌اش نابود شود. اما اگر پیشنهاد را رد کند، جنگی که هزاران کشته بر جای گذاشته همچنان ادامه خواهد یافت. این انتخابی است که نه فقط سرنوشت اوکراین بلکه آینده امنیت اروپا را رقم خواهد زد؛ لحظه‌ای که به گفته برخی دیپلمات‌ها شاید هیچ رهبر اوکراینی دیگری نیز مایل نباشد، بار آن را بر دوش بکشد.

هموار کند. تحقق چنین تبدیلی از دید ناظران می‌تواند، گام مهمی در کاهش تنش و ایجاد سطحی از اعتماد عملی میان تهران و پاریس باشد. اهمیت این سفر از آن جهت است که مناسبات تهران و تروئیکای اروپایی در یکی از پرچالش‌ترین دوره‌های خود قرار دارد. با وجود این، هر دو طرف هنوز به این باور پایبندند که قطع کامل گفت‌وگوها می‌تواند، پیامدهایی غیرقابل پیش‌بینی به همراه داشته باشد و فرصت‌های باقی‌مانده برای مدیریت اختلافات را از بین ببرد. از همین رو سفر عراقچی به پاریس را می‌توان، تلاش آخرین دقیقه‌ای برای حفظ خطوط ارتباطی، کنترل بحران و جلوگیری از گذار اختلافات به مرحله‌ای غیرقابل بازگشت دانست؛ مرحله‌ای که پیامدهای آن فراتر از روابط دوجانبه، امنیت منطقه و ثبات اروپا را نیز تحت‌تأثیر قرار خواهد داد.

آسیا

جنگ لفظی

افغانستان وعده انتقام به پاکستان داد

هیأت حاکمه موقت افغانستان در واکنش به حملات هوایی اخیر پاکستان این اقدامات را به شدت محکوم کرد و آنها را جنایاتی بی‌نتیجه و مبتنی بر اطلاعات نادرست دانست. در اعلامیه‌ای که وب‌سایت خامه‌پرس منتشر کرد، افغانستان تأکید کرد که دفاع از حریم هوایی و زمینی و حفاظت از مردم، «حق شرعی» این کشور است و «در زمان مناسب، پاسخ لازم داده خواهد شد». اعلامیه همچنین با تکرار محکومیت حملات، یادآوری کرد که این اقدامات جز رسوایی و ناکامی برای رژیم نظامی پاکستان، نتیجه‌ای در پی ندارد. از سوی دیگر سخنگوی ارتش پاکستان، سبهد احمد شریف چودری، اتهامات افغانستان مبنی بر حمله هوایی در مناطق مرزی را رد کرد. او با اشاره به پیش‌اظهاراتش از تلوویزیون دولتی گفت که پاکستان «به افغانستان حمله نکرده و غیرنظامیان را هدف قرار نمی‌دهد». وی تأکید کرد که پاکستان تمام حملات خود را شفاف انجام می‌دهد و اصول مشخصی را در واکنش‌ها دنبال می‌کند و تنها علیه تروریسم عمل می‌کند نه مردم افغانستان. همچنین او از طالبان خواست «نقش یک دولت واقعی» را ایفا کنند و هشدار داد که این گروه نمی‌تواند مانند یک بازیگر غیردولتی عمل کند و هیچ تمایزی میان تروریست‌ها قائل نیستند. گزارش‌ها حاکی است که حملات هوایی پاکستان در ولسوالی گریز ولایت خوست، باعث کشته شدن ۹ کودک و یک زن شده و در استان‌های پکتیکا و کنر نیز چهار غیرنظامی زخمی شده‌اند. این رخدادها تنش‌ها میان دو کشور همسایه را افزایش داده و بار دیگر اختلافات مرزی و اتهامات متقابل را برجسته کرده است. افغانستان ضمن تأکید بر حق دفاع از سرزمین و مردم خود اعلام کرد که پاسخ مناسب و متناسب به این اقدامات در زمان مناسب داده خواهد شد. این بحران تازه، علاوه بر تلفات انسانی، نشان‌دهنده اختلافات عمیق سیاسی و نظامی میان دو کشور و پیچیدگی امنیتی در منطقه مرزی شرق افغانستان است و می‌تواند، پیامدهای امنیتی و دیپلماتیک گسترده‌ای به دنبال داشته باشد.

گزارش: ادبیات ایران

دیالکتیک احساس و آگاهی

روایت **مصطفی مستور** از اثرات متقابل موسیقی و ادبیات و تمایزات‌شان

مصطفی مستور، نویسنده و مدرس داستان‌نویسی در رویداد هنری «گاه» که در مجموعه فرهنگی هنری برج آزادی برگزار شد با بیان این‌که ادبیات ما را آگاه‌تر می‌کند، گفت: «موسیقی احساسات را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد، شاید افراد را آگاه‌تر نکند و سینما سعی می‌کند، ترکیبی از این دو باشد و فیلم‌های موفق دقیقاً به این دلیل خوب هستند که هم آگاهی را افزایش می‌دهند یعنی نگرش و دریافت تازه‌ای از موقعیت به مخاطب می‌دهند و هم موقعیت را با موسیقی، تأثیر احساسی مورد نظر را می‌گذارند.» مستور با بیان این‌که در هنرهایی چون نقاشی، عکاسی یا سینما یک آلمان فیزیکی برای لمس کردن یا تماشا کردن وجود دارد، گفت: «در داستان کلمه هست ولی در موسیقی تقریباً هیچ چیز نیست یعنی آن‌چه ما را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد، صداست، چیزی که ما را سرشار می‌کند، آن رازآلودگی برای من این‌جاست که چطور می‌شود از ابزارهای مکانیکی که اساساً حیات ندارند، چنین شور و هیجان تأثیرگذاری بیرون کشید.»

تأثیرات متقابل موسیقی و ادبیات

این مدرس داستان‌نویسی با بیان این سؤال که نویسنده‌ها و موزیسین‌ها چه شباهتی به‌هم دارند، گفت: «این‌که در تنهایی کار خود را انجام می‌دهند، نقطهٔ مشترک مهمی است، این شباهت ظاهری می‌تواند یک اشاره عمیق‌تر داشته باشه که ما با کار خود تنها هستیم و این معنادار است برای این‌که وقتی تو تنها بوده‌ای یعنی دیگری نمی‌تواند به تو کمک کند یا کار تو را ادامه دهد. شاعری هم همین‌طور است، در هنر همین‌گونه است اما در هنرهای فردی این ویژگی پررنگ‌تر دیده می‌شود. نویسنده و موسیقی‌دان هر دو سعی می‌کنن، چیزی نامرئی که نمی‌بینیم را به چیزی مرئی تبدیل کنند، بر خلاف عکاس‌ها که دیدنی‌ها را ثبت می‌کنند. چه چیزی نامرئی‌تر و ناپیداتر از جهان درون است؟ شهودها، ادراکات درونی، احساسات و دریافت‌هایی که دیده نمی‌شوند را نویسنده به کلمه تبدیل می‌کند و موسیقی‌دان به صدا.» او با اشاره به تفاوتی در این نقطه گفت: «گاهی این ادراکات، عینیت پیدا نمی‌کنند، یعنی احساسی وجود دارد که معادل واژگانی ندارد و نمی‌توان کلمه‌ای معادل آن یافت که آن احساس درونی را بازگو کرد اما موسیقی‌دان، می‌تواند آن احساسات را بیان کند. برای همین شاید خالص‌ترین هنر، موسیقی باشد.»

مستور با بیان این‌که روایت داستانی چه تأثیری می‌تواند بر موسیقی‌دان داشته باشد، گفت: «روایت داستانی می‌تواند موسیقی را روایی کند، روایت خوب ملودی، ریتم و هارمونی دارد و همین موارد تبدیل به روایت می‌شود. ما در روایت، همین موارد را رعایت می‌کنیم، اگر ما در روایت، طرح اصلی داستان را داریم در موسیقی، ملودی این کار را انجام می‌دهد.» این نویسنده با طرح این سؤال که موسیقی چه تأثیری می‌تواند بر نویسنده داشته باشد، گفت: «اولین تأثیر فوری و عامی موسیقی بر نویسنده، برانگیختن احساسات است، موسیقی می‌تواند، احساسات خفتهٔ ما را بیدار کند. وقتی موسیقی گوش می‌دهم، احساسات و دریافت‌هایی به ذهن من خطور می‌کند که آرزو می‌کنم کاش

دستگاهی بود که می‌توانستم، افکارم را با آن ببینم. موسیقی به ویژه برای گذشته‌بازها می‌تواند، جنبه‌های نوستالژیک داشته باشد و آن‌ها را به گذشته‌های دور ببرد، گذشته‌هایی که با صرف فکر کردن، نمی‌توان آن را به خاطر آورد. یادآوری خاطرات نیز از دیگر ویژگی‌های موسیقی است، گاهی یک موسیقی به یک خاطره سسجاق شده است. موسیقی می‌تواند، حس فقدان و ناکامی را به یاد آورد. بسیاری از آثار بزرگ داستانی با موسیقی شکل می‌گیرد، بعضی از موسیقی‌ها همه ناکامی‌ها و حسرت‌ها را به یاد می‌آورد.» مستور با بیان این‌که چه چیزی باعث تمایز میان آثار هنری می‌شود، گفت: «هنر مدرن با مفهوم فردیت آمیخته شده است، آن‌چه باعث می‌شود، آثار هنری از هم متمایز شوند، فردیت و تشخیص است، ممکن است افراد زیادی از یک موضوع بنویسند اما وقتی رنگ یک فرد به روایت زده می‌شود از دیگری متفاوت است. فردیت یا اصالت که در فلسفهٔ هنر از آن اسم برده می‌شود، ربطی به دستاوردها ندارد، باید بدانم جهان را چگونه می‌بینم و سعی کنم، صدایی متناسب با آن را پیدا کنم بنابراین اگر من مثلاً می‌گویم این دنیا پرهیجان است، این هیجان باید در همه کارهای من دیده شود، موزیسین مؤلف می‌شوم و می‌توانید در اثر هنری من، رد من را پیدا کنید.»

یازده داستان مستند در سمت روشن زندگی

مصطفی مستور دلیل نوشته شدن کتاب «سمت روشن زندگی» را مواجه شدن با تجربیات زیسته زنی در فضای مجازی دانست و گفت: «اولین داستان این کار یک اثر مستند است وقتی که خانمی دربارهٔ پیاده‌روی شبانه در میرداماد و مزاحمت‌های خیابانی خیلی زیادی که با آن مواجه شده بود، یک یادداشت کوتاه درخشان نوشته بود. خواندن آن کیشن مرا تحت‌تأثیر قرار داد و به خاطر نمادین بودن این تجربه که یک زن نمی‌تواند حتی پیاده‌روی که می‌تواند، ساده‌ترین کاریک فرد باشد را به راحتی انجام دهد، انگیزه پیدا کردم و از او خواستم اجازه دهد بر اساس یادداشتش، یک داستان کوتاه بنویسم. داستان «نادیا» در کتاب همان داستان است، خانم نادیا پیشنهاد کرد که اگر می‌خواهم دربارهٔ مسائل زنان با افراد دیگر هم گفت‌وگو کنم و اگر به یک روایت دراماتیک داستانی رسیدیم، آن روایت نیز به داستان تبدیل شود. از سال ۹۶ تا ۱۴۰۱ با ده‌ها خانم در شهرهای مختلف گفت‌وگو کردم که از دل آن ۱۱ داستان کوتاه بیرون آمد و بعدها ۶ داستان تخیلی هم به آن اضافه شد. وقتی داستان‌ها منتشر شدند، کسانی که روایت‌شان به داستان تبدیل شده بود چند حالت داشتند اما یک گروه بسیار خوشحال بودند و احساس می‌کردند، برایشان ترابی صورت گرفته است. به این دلیل که به هر حال این شکست هم دیده شد، احساس خوبی داشتند با این‌که مشکل همچنان پابرجاست. در بعضی جلسات داستان‌خوانی، بعد از این‌که داستان خوانده می‌شد، مخاطبان با شخصیت‌های داستان که در جلسه حضور داشتند صحبت می‌کردند و هیچ‌کس به من توجه نمی‌کرد یا از من سوال نمی‌کرد، خوشحال شدم و گفتم بالاخره موفق شدم، ادبیات را از رابطهٔ خواننده و نویسنده حذف کنم.»

تحقق آرزوی بلند

شب **دانشنامهٔ اسلامیکا** و رونمایی از جلد هشتم آن در مرکز دائره‌المعارف بزرگ

حمیدرضا محمدی

روزنامه‌نگار

نهدو پانزدهمین شب از سلسله شب‌های مجلهٔ «بخارا» که با هم‌کاری مرکز دائره‌المعارف بزرگ اسلامی و مؤسسهٔ مطالعات اسماعیلی لندن به «دانشنامهٔ اسلامیکا» اختصاص یافته بود عصر یک‌شنبه، دوم آذر در تالار امیرالمؤمنین مرکز دائره‌المعارف بزرگ اسلامی برگزار شد.

دانشنامهٔ جهانی

در ابتدای این مراسم، «کاظم موسوی بجنوردی»، رئیس مرکز دائره‌المعارف بزرگ اسلامی گفت: خدا را سپاسگزاریم که انتشار اسلامیکا یا ترجمهٔ انگلیسی دائره‌المعارف بزرگ اسلامی به مجلد هشتم رسید و اینک بدین مناسبت فرخنده، گردهم آمده‌ایم. اهل فرهنگ و به‌ویژه پژوهش‌گران در موضوع سابقهٔ دانشنامه‌نویسی در ایران نیک می‌دانند که از حدود ۸۰ سال پیش شماری از بزرگان فرهنگ ما آرزو داشتند، دائره‌المعارفی به سبک و سیاق نوین و آکادمیک به‌خصوص شبیه دائره‌المعارف اسلام چاپ لیدن برای ایران و اسلام به زبان فارسی تألیف و منتشر شود. گرچه کوشش‌هایی صورت گرفت اما شرایط چندان مناسب تحقق آن آرزوی بلند نبود. حتی کوشش‌ها برای ترجمهٔ کامل دائره‌المعارف اسلام چاپ لیدن هم به سرانجام نرسید. به‌رحال آن آرزو جامهٔ عمل نپوشید یا در حد ابتدایی باقی ماند، با آن‌که شرایط و سطح علمی در روزگار ما با آن دوره به‌هیچ‌وجه قابل قیاس نیست. خوشبختانه پس از پیروزی انقلاب این توفیق حاصل شد که با تأسیس مرکز دائره‌المعارف بزرگ اسلامی و تدارک کم‌وبیش همهٔ شرایط از جمله کتابخانهٔ غنی و جامع برای مطالعه و پژوهش در موضوعات مربوط به تاریخ و فرهنگ و تمدن ایران و اسلام و از همه مهم‌تر، همکاری استادان بنام و ممتاز کشور، آن آرزو هرچه بیشتر به تحقق نزدیک شد. فکر ترجمهٔ دائره‌المعارف به عربی و انگلیسی با زمان تأسیس این مرکز و انتشار دائره‌المعارف هم‌زمان بوده است. نخستین کوشش در این راه به همت زندیاد پروفیسور جان کوپر صورت گرفت و ۱۲۰ مقاله به انگلیسی ترجمه شد. ولی ناگفته پیداست که ترجمه و انتشار چنین مجموعهٔ عظیمی به تشکیل سازمان و سازوکار

دیدگاه: یادداشت روز

هیولای اخلاقی

نگاهی به فیلم **فرانکشتاین** ساخته گی یرومو دل‌تورو

فرزانه متین

گروه سینما، تئاتر و تلویزیون

مرزهای علم تا کجاست؟ آیا انسان در برابر آفریده‌های فناوریانه خود مسئول است؟ چه چیزی انسان را انسان می‌کند؟ و جامعه چگونه از «دیگری» هیولا می‌سازد؟ پاسخ بسیاری از این پرسش‌ها را می‌توان در کتابی که ۲۰۷ سال پیش نوشته شده، یعنی «فرانکشتاین» اثر مری شلی، جست‌وجو کرد. شلی در سال ۱۸۱۶ زمانی که تنها ۱۸ سال داشت در ویلای «دیوداتی» روایی دید؛ دانشمندی که کنار موجودی ایستاده که خود آن را ساخته و آن موجود در آستانه زنده شدن است. این رؤ یا دو سال بعد به یکی از مهم‌ترین آثار ادبی جهان بدل شد: رمانی که بسیاری آن را نخستین اثر علمی-تخیلی تاریخ می‌دانند و در کنار ادگار آلن‌پو و دیگران، پایه‌گذار ژانر وحشت مدرن شد.

داستان درباره دانشمند جوانی به نام «ویکتور فرانکشتاین» است که با استفاده از اجساد انسان‌ها، موجودی را خلق می‌کند. آن مخلوق که در آغاز همچون کودکی معصوم است به‌سرعت توسط انسان‌ها طرد می‌شود و رنج و تنهایی، او را به موجودی خشمگین بدل می‌کند. او از ویکتور می‌خواهد برایش همدمی بیافریند اما خالق از این کار سر باز می‌زند و زنجیره‌ای از تراژدی‌ها رقم می‌خورد که سرنوشت هر دو را نابود می‌کند. این رمان تأثیر عظیمی بر سینما، تئاتر و حتی مباحث امروز هوش مصنوعی و زیست‌فناوری گذاشته است. تاکنون بیش از ۲۰ اقتباس سینمایی و تلویزیونی از آن ساخته شده که هر کدام برداشت خاص خود را از عناصر گوتیک، کمدی، فانتزی، خشونت، جنایت، مرگ و روان‌شناسی ارائه داده‌اند. افزون بر این، نگاهی به اقتباس‌های پیشین «فرانکشتاین» نشان می‌دهد که هر دوره با توجه به دغدغه‌های فرهنگی خود چهره‌ای تازه از مخلوق ارائه کرده است. نسخه ۱۹۱۰ «ادیسون» بیشتر بر جنبه‌های نمایشی و بدنی مخلوق تأکید داشت،

خاصی نیاز دارد. مثلاً در ترجمه، برخی از مداخل و عناوین تغییر می‌کنند و ناگزیر مقالات برخی حروف را باید زودتر از نسخهٔ فارسی آن تألیف و تدارک کرد. بنابراین ادامهٔ کار به صورت مقبول در جهان از هر جهت به برنامه‌ریزی جامع و پیگیری‌های دقیق و تخصیص بودجه و محاسبات مالی نیاز دارد. خوشبختانه مؤسسهٔ مطالعات اسماعیلی لندن که خدمات فرهنگی درخشان آن چشم‌گیر بوده است در این راه پیش‌قدم شد و نخستین اقدامات برای ترجمهٔ دائره‌المعارف به انگلیسی از سال ۱۳۸۲ به مدیریت جناب آقای دکتر احمد پاکچی صورت گرفت و پیش رفت. جلسات متعددی برای بررسی موضوعات گوناگون بین ویراستاران لندن و تهران برگزار شد. اکنون از هر جهت موجب خرسندی است که اسلامیکا در سلسلهٔ انتشارات پرسابقهٔ بریل منتشر می‌شود. حاصل کار انتشار هفت جلد از دانشنامهٔ اسلامیکا بوده و استقبال از آن در محیط‌های علمی نشان می‌دهد که از اعتبار و جایگاه لازم برخوردار شده که بی‌گمان بخشی از آن به‌سبب محاسن ترجمه و کیفیت نشر بوده است. اینک که جلد هشتم اسلامیکا منتشر شده است باید به گروه همکاران و دست‌اندرکاران تبریک گفت که آن آرزوی دیرین نمتتها به زبان فارسی تحقق یافت بلکه به مرحلهٔ ترجمه به زبان انگلیسی و عربی نیز رسید.»

توجه خاص به تشیع، سنت‌ها و شاخه‌های مختلف آن

در ادامهٔ این شب، سخنرانی تصویری «فرهاد دفتری»، رئیس مؤسسهٔ مطالعات اسماعیلی لندن، سرور استار دانشنامهٔ اسلامیکا و عضو شورای عالی علمی مرکز دائره‌المعارف بزرگ اسلامی یخش شد. او در سخنانش گفت: «مرکز دائره‌المعارف بزرگ اسلامی، طرح‌های علمی و فرهنگی مهمی را در حوزه‌های مطالعات اسلامی و ایرانی انجام داده که به عقیدهٔ این‌جانب مهم‌ترین آن همان دائره‌المعارف بزرگ اسلامی است که در مؤسسهٔ مطالعات اسماعیلی لندن (The Institute of Ismaili Studies) به زبان انگلیسی ترجمه می‌شود. همکاری مستمر بین مؤسسهٔ مطالعات اسماعیلی در لندن با مرکز دائره‌المعارف بزرگ اسلامی و ریاست محترم آن جناب آقای بجنوردی از حدود سال ۲۰۰۳ میلادی تا اکنون بالغ بر ۲۰ سال ادامه داشته است. برای درک و ارزیابی بهتر اهمیت این دائره‌المعارف که از ویژگی‌های بارز آن توجه خاص به تشیع، سنت‌ها و شاخه‌های مختلف آن است، نیاز است زمینه‌ای فراهم شود. شرق‌شناسان در غرب تقریباً از

در حالی که اقتباس ۱۹۵۷ شرکت «همر» هیولایی خشن و ترسناک را به تصویر کشید. در دهه‌های بعد، کارگردانی‌ای چون «کندمن» و «براناف» تلاش کردند، لایه‌های احساسی و فلسفی شخصیت را برجسته کنند. این تنوع نشان می‌دهد که «فرانکشتاین» صرفاً یک روایت ترسناک نیست بلکه متنی انعطاف‌پذیر است که هر بار می‌تواند با دغدغه‌های نسل جدید بازخوانی شود با این حال در میان این آثار، دو اقتباس بسیار برجسته‌ترند: فیلم «فرانکشتاین» محصول ۱۹۳۱ به کارگردانی «جیمز ویل» و نسخه ۲۰۲۵ ساخته «گیرومو دل‌تورو» که برداشتی شاعرانه و عاطفی از داستان ارائه می‌دهد. «دل‌تورو»

تئاتر

رنج بسیاری کشید

هادی مرزبان با حضور علی نصیریان، اکبر زنجانی‌پور و فرهاد آبی‌ش تشییع شد

لبخند به لب داشت حتی وقتی چشمانش از نگرانی دود می‌زد. عشق‌اش به تئاتر برای همه ما مشهود بود. دیشب که از تمرین بیرون آمدم، دیدم عکسی از او همراه شمع و گل روی میز بود. آدم دلش می‌گیرد که عکس دوستش را در این وضعیت ببیند. دل همه ما برای او تنگ می‌شود.

در بخش بعدی برنامه، قطعه‌ای موسیقی از ساخته‌های سعید ذهنی که برای نمایش ملودی شهر بارانی ساخته شده بود، پخش شد و حاضران به احترام، اکبر رادی و هادی مرزبان، نویسنده و کارگردان این نمایش را تشویق کردند.

سپس مهدی احمدی، سرپرست معاونت هنری، پیام تسلیت وزیر ارشاد و عارف، معاون اول ریاست جمهوری را ابلاغ کرد و گفت: آنچه از سبک زندگی این هنرمند احمدی در این نوشتار از مرزبان به عنوان هنرمندی اندیشمند و صاحب هویت یاد کرد که نمایش را شیوه زیستن و فرصتی برای طرح هویت ایرانی می‌دانست.

او در بخش دیگری از این نوشتار از مردمی بودن مرزبان و علاقه وافر او به ایران یاد کرد و از او به عنوان هنرمندی محترم، خوش‌خلق و بی‌حاشیه و اخلاق‌مند، سخت‌کوش و منظم یاد کرد که تا آخرین روزهای زندگی‌اش به تعهد تئاتری، وفادار بود و دل‌مشغولی تئاتر ایران را داشت.

او به فعالیت‌های مرزبان در حوزه‌های بازیگری و نویسندگی اشاره کرد و از او به عنوان هنرمندی موثر یاد کرد که فقط به اجرای نمایش نپرداخت بلکه مسیر کار را ساخت.

سپس فرزانه کابلی، هنرمند تاتر و همسر مرزبان از کسانی که در دوره بیماری مرزبان کنارش بوده‌اند، قدردانی کرد. او گفت: شما همه چیز را درباره هادی جان می‌دانید، او کشته و مرده تئاتر بود و شب‌ها تا دیروقت به کارش می‌اندیشید.

کابلی، خاطره‌ای از نمایش نوبت دیوانگی روایت کرد که در آن طراحی حرکت را انجام داده بود و این نمایش درباره شمس و مولانا بود. همیشه به او می‌گفتم، تو می‌خواهی تئاتر کشور را نجات بدهی و برای گرفتن سالن مناسب کارش با همه مدیران و مسئولان پیگیری می‌کرد. الان هم کار آخرش تقریباً آماده است و امیدوارم با حمایت مسئولان روی صحنه برود چون باید برود. ما همیشه عاشق این سرزمین هستیم و هرگز نخواستیم کوچ کنیم. امیدوارم این سرزمین قدر بزرگان و فرزندان خود را بداند. او خطاب به مرزبان گفت، هادی جان می‌دانم تو اینجا هستی ولی من ترا گم کرده‌ام.

سپس پیکر هادی مرزبان بر دوش هنرمندان و چهره‌هایی چون فرزین محدث، وحید آقاپور، سیروس همتی و ... به سمت بهشت زهرا بدرقه شد.

در ادامه مراسم، آسمان عبادتی، نوه هادی مرزبان به نمایندگی از خانواده این هنرمند از حضور حاضران قدردانی کرد و گفت، دوست داشتم در کنار بابا هادی با شما صحبت می‌کردم. از همه شما ممنونم که در این روز آلوده در کنار ما هستید. پدر بزرگ من هرگز فراموش نمی‌شود و عشق او به تئاتر ایران همواره به یاد همه می‌ماند.

هادی مرزبان، کارگردان با سابقه تئاتر ایران که سال‌های متعددی در عرصه تئاتر آثار متعددی را روی صحنه برد برای آخرین بار در تالار وحدت حضور پیدا کرد ولی این بار نه برای به صحنه بردن اثری جدید بلکه برای حضور در آخرین اثر خود در زندگی و وداع با هنرمندان و صحنه‌های تئاتر. مرزبان که برای اجرای آخرین نمایش‌اش «پریزاد» بارها با تالار وحدت مذاکره کرده و به نتیجه نرسیده بود، صبح دیروز برای آخرین بار به این تالار آورده شد تا آخرین حضور خود را در این تالار رقم زند.

فریدون محرابی که اجرای این مراسم را بر عهده داشت با شعری از احمد شاملو سخنان خود را شروع کرد. وی سپس از علی نصیریان دعوت کرد تا به ایراد سخنانی بپردازد.

نصیریان در این بخش از مراسم گفت: یکی از ویژگی‌های مرزبان، فعال بودنش بود. وی قبل از انقلاب به عنوان کارشناس تاتر به شهرستان‌ها اعزام می‌شد. ما لیسانسه‌های تاتر را برای اینکه استعدادهای شهرستان‌ها از آموزش محروم نشوند به شهرستان‌ها اعزام می‌کردیم. وی ادامه داد: در آن دوران هادی مرزبان خیلی خدمت کرد. بعد از انقلاب شروع به کارگردانی تئاتر کرد و نمایشنامه‌های اکبر رادی از نمایشنامه‌نویسان مطرح ایران را روی صحنه برد که من هم در یکی از آنها بازی کردم. نصیریان یادآور شد: شبی در لابی تالار وحدت دیدم که مرزبان ناراحت است. دلیلش را پرسیدم که گفت: نمایش را بعد از ۳۰ شب توقیف کردند زیرا به اعتقادشان ما حرف‌های بدی می‌زیم.

این بازیگر مطرح تاکید کرد: مرزبان هنرمند شناخته شده‌ای شد. او درخشان ظاهر شد و مردم هم به احترام او در مراسم بدرقه‌اش شرکت کردند.

در ادامه، ایرج راد دیگر هنرمند تئاتر که همکاری‌های متعددی با مرزبان داشته به عنوان دومین سخنران برنامه با تسلیت‌گویی به خاطر درگذشت هادی مرزبان به شروع آشنایی خود با مرزبان اشاره کرد و گفت: توقیف نمایش «تانگوی تخم‌مرغ داغ» سبب سسکته مغزی مرزبان شد و او با وجود لطماتی که دید همواره در فکر تئاتر بود و در آخرین روزهای زندگی‌اش هم در فکر اجرای نمایش تازه‌اش پریزاد بود که امیدوارم روی صحنه برود.

اکبر زنجانی‌پور دیگر هنرمند پیشکسوت نیز با تسلیت‌گویی به حاضران گفت: رسم شده وقتی یکی از ما کم می‌شود آن را بدبختی می‌دانیم ولی یادمان باشد، هنرمندان کشور رنج زیاد می‌کشند. هادی مرزبان روزهای آخر عمرش از رنج‌هایش گفت. او خیلی رنج می‌کشید و نمی‌دانم خوب شد، رفت با بد شد. ما هیچ‌کدام حال خوبی نداریم. او از این همه رنج، رها و راحت شد. حال خوب کجاست، حال ما باید خوب باشد اما نیست و هادی مرزبان از این رنج‌ها رها شد.

فرهاد آبی‌ش دیگر هنرمند تاتر به عنوان سخنران بعدی برنامه، درگذشت مرزبان را تسلیت گفت و افزود قرار نیست، سخنرانی کنم. از من خواستند صحبت کنم، فکر می‌کنم به این دلیل که ما با هم دوست بودیم. او همواره عاشق بود و به کار، هنر و دوستانش عشق داشت. همواره

عکس: پریسا احدیان

نیافته بود، قرائت کرد. در بخشی از این پیام آمده بود: «برای من نشر این ترجمه توسط مؤسسه‌ای است که ۳۰۰ سال پیش به نشر معارف و متون سرزمین‌های خاوری پرداخته و طبعاً و دقیقاً متوجه به آن بوده است که آشنا ساختن غریبان از اطلاعات و نظریات پژوهشگران هر یک از این سرزمین‌ها واجب دارد و بی‌گمان تشنه‌اند که بدانند ما ایرانیان در مورد هر یک از مباحث فرهنگ خود و همسایگان خود چگونه می‌اندیشیم. پس نشر ترجمه دائرةالمعارف به دست چنین مؤسسه‌ای برای مرکز شما لذت‌بخش است.»

بعد، فیلم سخنرانی احمد پاکتچی، مشاور ارشد دانشنامه اسلامی‌کا در تهران، مدیر بخش علوم قرآنی و عضو شورای عالی علمی مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی و سفیر ایران در یونسکو پخش شد. او گفت: «انتشار جلد هشتم دانشنامه اسلامی‌کا، نویدی است از استمرار فعالیت در حوزه انتشار نسخه انگلیسی دائرةالمعارف بزرگ اسلامی و طلیعه امیدی است که این حرکت بزرگ فرهنگی با وجود همه موانع رو به جلوست و امیدوارم بر سرعت انتشار آن نیز افزوده شود تا همگان در سرتاسر جهان این امکان را داشته باشند که از این ذخیره فرهنگی استفاده کنند... آن‌چه این دائرةالمعارف را متفاوت می‌کند، این است که نویسندگان آن غالباً ایرانی و مسلمان‌اند و فرهنگ ایرانی و اسلامی را می‌شناسند و با آن زیسته‌اند و از منظر درونی به فرهنگ ایرانی و اسلامی نگاه می‌کنند و این در حالی است که این نگاه درونی و متعصبانه نیست. داشتن چنین نگرشی، امتیاز بسیار بزرگی است که می‌تواند، مقالات این دائرةالمعارف را ارزشمند کرده و این اتفاق افتاده و این ارزش را جهانیان دیده‌اند و به رسمیت شناخته‌اند.»

یونس کرامتی، مدیر بخش علوم و عضو شورای عالی علمی مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی و رضا شاه‌کاظمی، مدیر علمی ویرایش و ترجمه دانشنامه اسلامی‌کا دیگر سخنرانان شب «دانشنامه اسلامی‌کا» بودند. در پایان این شب از شهرام خداوردیان، مدیر و مهران نوری، دستیار دانشنامه اسلامی‌کا در تهران قدردانی سپس جلد هشتم این دانشنامه رونمایی شد.

دیگر اقتباس‌ها دارد. باید گفت از نظر بصری یکی از چشم‌نوازترین ساخته‌های «دل‌تورو» پس از فیلم «شکل آب» به شمار می‌رود. جلوه‌های ویژه، طراحی صحنه و میزانس‌ها همگی در خدمت روایت است و سرمایه‌گذاری سنگین تفلیکس کاملاً مشهود است. معماری قلعه‌ها، آزمایشگاه «ویکتور» تا کشتی که در قطب شمال گیر کرده کاملاً واقع‌گرایانه به چشم می‌آید. ترکیب رنگ قرمز تیره و سیاه در زنده کردن عنصر فضای گوتیک و جذابیت قهرمانانه فیلم نقش بسزایی داشته است. همچنین قطعات موسیقی، کمک بسزایی در پیشبرد روایت دارد. از دیگر جذابیت‌های پایان‌بندی فیلم، چرخش احساسات غیرقابل پیش‌بینی آن است. در این نسخه، «دل‌تورو» بار دیگر اعضای بصری و دغدغه‌های اخلاقی همیشگی‌اش را تکرار می‌کند؛ پرسش از مسئولیت انسان در برابر زندگی‌ای که می‌آفریند. بازی «اسکار آیزاک» در نقش «ویکتور» و «جیکوب الوردی» در نقش مخلوق با گریم سنگین و اجرای درخشان، جان تازه‌ای به این روایت داده‌اند. فرانکش‌تاین «دل‌تورو» علاوه بر خوانشی اخلاقی، خوانشی سیاسی نیز دارد؛ زیرا مخلوق تنها‌تها حاصل جسد‌های پراکنده بلکه نمادی از انسان‌های بی‌صدا و حذف‌شده تاریخ است. موجودی که از دل جنگ، فقر و بی‌پناهی ساخته شده در حقیقت پرسش تلخی را پیش می‌کشد: آیا جامعه حق دارد درباره ارزش یک زندگی قضاوت کند؟ این مخلصوق با آنکه از مرگ بازمی‌گردد اما در هر قدم با خشونت نمادین مواجه می‌شود؛ خشونتی که نه از سوی هیولا بلکه از سوی انسان‌های معمولی اعمال می‌شود. همین تضاد است که فیلم را به اثری فراتر از ژانر وحشت بدل می‌کند. «دل‌تورو» همچنین با انتخاب فضاهای تاریک اما شاعرانه، لحظاتی از زیبایی خالص می‌آفریند؛ زیبایی‌هایی که به بیننده یادآوری می‌کنند حتی در بدن تکه‌تکه شده یک مخلوق هنوز امکان احساس و ادراک وجود دارد. این نگاه اقتباس ۲۰۲۵ را به اثری انسان‌گرا و عمیق تبدیل کرده است. در نهایت، فیلم نه درباره هیولا که درباره شکست اخلاقی انسان است؛ اینکه بزرگ‌ترین ترس بشر نه از موجودات ناشناخته بلکه از آینده‌ای است که حقیقت وجودی خود را نشان می‌دهد. به همین دلیل «فرانکش‌تاین» همچنان اثری زنده و الهام‌بخش باقی مانده و بی‌شک نسل‌های آینده نیز آن را دوباره بازخوانی و بازآفرینی خواهند کرد. «فرانکش‌تاین» با همه این تفاسیر، این روزها تبدیل به یکی از تحسین‌شده‌ترین و بحث‌برانگیزترین فیلم‌های سال شده است. تقریباً در سه روز نخست پخش فیلم با بازدید ۳۰ میلیون در فهرست ۱۰ فیلم برتر تفلیکس از ۷ تا ۱۰ نوامبر شد و بی‌شک در فصل جوایز از مدعیان اصلی خواهد بود.

رابطه میان خالق و مخلوق را همچون رابطه والد و فرزند به تصویر می‌کشد؛ رابطه‌ای که در آن فرار خالق از مسئولیت، ریشه تمام رنج‌هاست. او مخلوق را نه موجودی شرور بلکه انسانی آسیب‌پذیر نشان می‌دهد؛ موجودی که جامعه او را هیولا می‌خواند و وادارش می‌کند، مدام پرسد: «من کی هستم؟ چرا اینجا هستم؟ چرا باید رنج بکشم؟» بازگشت دوباره به چنین فیلمی بیش از هر چیزی به این موضوع تاکید دارد که انسان در برابر مصنوع خود مسئول است و نمی‌تواند آن را رها کند.

هوشمندی «دل‌تورو» در آن است که بدن مخلوق را از اجساد آوارگان، سربازان کشته‌شده و قربانیان جنگ می‌سازد؛ بدنی که آرزویی از تاریخ و رنج است. از همین‌رو این فرانکش‌تاین بیش از آنکه ترسناک باشد، حامل اندوهی انسانی است. هرچند ساختار روایی دوباره فیلم- نیمه نخست درباره ویکتور و نیمه دوم از نگاه مخلوق- گاهی ریتم را دچار نوسان می‌کند اما جهان فیلم همچنان پرمزوراز، تأثیرگذار و از نظر بصری خیره‌کننده است. ریتم، مناسب است البته در انتها کمی کند می‌شود اما به داستان ضربه‌ای وارد نمی‌کند. «فرانکش‌تاین»، داستان فوق‌العاده و متمایزی از سایر

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک مازندران

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت

ثبتي اراضي و ساختمان های فاقد سند رسمي حوزه ثبتي تنکابن

املاک متقاضیان واقع در قریه خشکبور پلاک ۲۰ اصلی بخش ۲
۳۵۰ فرعی محبوبه پیر صالح مشتقین به کد ملی ۰۰۴۵۰۲۷۵۵۲ نسبت به ششدانگ یک قطعه
زمین مشجر و مشتمل بر انباری به مساحت ۲۱۸,۴۰ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه مکروود پلاک ۲۲ اصلی بخش ۲
۵۵۰ مفروزی از ۵۶ فرعی اکرم پازش به کد ملی ۰۰۵۱۴۶۰۹۰۴ نسبت به ششدانگ یک قطعه
زمین مشتمل بر ساختمان به مساحت ۲۹۷,۵۰ متر مربع انتقالی از مالک مشاعی

املاک متقاضیان واقع در قریه قلعه سر پلاک ۲۳ اصلی بخش ۲
۲۸۸ فرعی محمد هدائی به کد ملی ۲۲۱۹۶۷۳۵۷۱ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین مشتمل
بر بنای احدائی به مساحت ۳۹۱,۱۶ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه تمشکل پلاک ۲۸ اصلی بخش ۲
۴۵۴ فرعی نورالله پهبالی به کد ملی ۲۲۱۹۹۲۳۴۱۱ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین به
مساحت ۲۲۴ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه مزرلات پلاک ۱/۲۰ اصلی بخش ۴
۴۹۷۸ فرعی عالیه سرکویه به کد ملی ۲۲۱۹۰۳۱۸۹۶ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین
مزروعی به مساحت ۵۱۹,۶۷ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه میانسرا پلاک ۵۰ اصلی بخش ۳
۱۲۶ فرعی حلما احمدی به کد ملی ۰۲۵۲۵۰۰۶۲۸ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی
به مساحت ۵۰۰ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه چلاسر پلاک ۴۲ اصلی بخش ۴
۴۳۲ مفروزی از ۱۵ فرعی عادلّه علیپور تکامجانی به کد ملی ۲۲۱۹۵۷۴۸۷۳ نسبت به ششدانگ
یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۲۹۷ متر مربع انتقالی از مالک مشاعی

املاک متقاضیان واقع در قریه امین اباد پلاک ۸ اصلی بخش ۳
۴۶۹ فرعی اصغر باباشاهی به کد ملی ۱۲۸۵۰۹۶۶۸۱ و محسن خورسندی به کد ملی
۱۲۹۰۳۰۹۵۸۲ سهم هر کدام بترتیب سه دانگ مشاع از ششدانگ یک قطعه باغ به مساحت
۲۵۵ مترمربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه کنری علیا پلاک ۱۲۰ اصلی بخش ۳
۶۰۵ فرعی فاطمه ایمانی آسرانی به کد ملی ۰۳۲۰۷۰۴۸۷۴ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین
مزروعی به مساحت ۲۸۷,۲۵ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه زنگشامحله پلاک ۱۸ بخش ۴
۱۰۹۹ فرعی حسین خطیری کرهرودی به کد ملی ۱۲۶۱۹۷۴۶۱۱ نسبت به ششدانگ یک قطعه
زمین با بنای احدائی به مساحت ۲۰۰,۰۲ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه زنگشامحله پلاک ۱۸ اصلی بخش ۴
۱۱۰۲ فرعی علی مقدم به کد ملی ۶۲۷۹۳۴۱۱۱۹ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین مشتمل
بر ساختمان به مساحت ۱۷۰,۱ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه گراکو پلاک ۴ اصلی بخش ۴
۸۹۲ فرعی علیرضا گلزاری عبیر به کد ملی ۴۰۵۱۷۵۴۵۵۳ نسبت به ششدانگ یک قطعه باغ به
مساحت ۵۰۲,۰۳ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه گرگروود (محمد اباد) پلاک ۱۱۱ اصلی بخش ۴
۱۰۴۷ فرعی حسام شریف دینی به کد ملی ۲۲۱۰۵۸۵۱۱ نسبت به ۱۸ سهم مشاع از ۲۲ سهم
ششدانگ یک قطعه زمین مشتمل بر ساختمان به مساحت ۵۲۴,۱۵ مترمربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه گراکو پلاک ۴ اصلی بخش ۴
۸۹۳ فرعی محمد رضا گلزاری عبیر به کد ملی ۴۰۵۱۸۳۲۴۹۱ نسبت به ششدانگ یک قطعه باغ
به مساحت ۵۰۷,۹۶ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه میانسرا پلاک ۵۰ بخش ۳
۱۲۷ فرعی حانیه احمدی به کد ملی ۰۰۲۲۲۵۱۷۱۵ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی
به مساحت ۵۰۰ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

لذا به موجب ماده ۳ تعیین تکلیف وضعیت ثبتي اراضي و ساختمان های فاقد سند رسمي و ماده
۱۳ آئین نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق روزنامه محلی و کثیره الانتشار
در شهر منتشر و در روستا علاوه بر انتشار آگهی رای هیات الصاق تا در صورتیکه اشخاص ذینفع به
آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق
در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند.معترض
باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید
و گواهی تقدیم درخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول
به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض
گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت
می نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست بدیهی است برابر ماده ۱۳
آئین نامه مذکور د ر مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهار نامه ثبتي پذیرفته نشده واحد ثبتي با
رای هیات پس از تنظیم اظهار نامه حاوی تحدید حدود مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید
حدود بصورت همزمان به اطلاع عموم می رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه
تحدید حدود واحد ثبتي آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می نماید.

شناسه آگهی: ۲۰۴۶۶۳۳

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۴/۰۸/۲۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۴/۰۹/۰۵

صفر رضوانی گیل کلانی

معاون مدیر کل و سرپرست ثبت اسناد و املاک تنکابن

نظر به مواد ۱۰۱ و ۱۳ قانون تکلیف وضعیت ثبتي اراضي و
ساختمان های فاقد سند رسمي مصوب مرحله ۲۸۴ - ۱۳۹۰/۰۹/۲۰ املاک متقاضیانی
که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتي تنکابن مورد رسیدگی
و تصرفات مالکانه و بلا معارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به
شرح ذیل آگهی می گردد.

املاک متقاضیان واقع در قریه کریم اباد پلاک ۲ اصلی بخش ۴
۳۶۷۷ مفروزی از ۱۶۹ فرعی شروین نامور به کد ملی ۲۲۱۹۱۲۲۹۵۶ نسبت به ششدانگ یک
قطعه زمین مشجر به مساحت ۳۰۲,۱۰ مترمربع انتقالی از مالک مشاعی

املاک متقاضیان واقع در قریه مزرلات پلاک ۲۰/۱ اصلی بخش ۴
۴۹۸۸ فرعی عبدالحسین قنبری به کد ملی ۲۲۱۸۵۹۹۴۷۳ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین
مزروعی به مساحت ۵۱۹,۰۸ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه گرگروود (محمد اباد) پلاک ۱۱۱ اصلی بخش ۴
۱۰۴۳ فرعی علی چهرقانی به کد ملی ۵۷۱۹۱۹۸۹۹۷ نسبت به ۱۸ سهم مشاع از ۲۲ سهم
ششدانگ یک قطعه زمین مشتمل بر ساختمان به مساحت ۴۵۰ مترمربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه گرگروود (محمد اباد) پلاک ۱۱۱ اصلی بخش ۴
۱۰۴۱ فرعی حسام شریف دینی به کد ملی ۲۲۱۰۵۸۵۱۱ نسبت به ۱۸ سهم مشاع از ۲۲ سهم
ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۳۰۰ مترمربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه مزرلات پلاک ۱/۲۰ اصلی بخش ۴
۴۹۷۹ فرعی فرزانه نظری زاده به کد ملی ۲۲۱۰۰۰۳۷۱۷ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین به
مساحت ۳۵۰ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه زنگشامحله پلاک ۱۸ اصلی بخش ۴
۱۱۰۰ مفروزی از ۵۲۱ فرعی علی کریمی فرد به کد ملی ۲۲۱۸۴۳۷۶۹۴ نسبت به ششدانگ یک
قطعه باغ به مساحت ۸۰۰ متر مربع انتقالی از مالک مشاعی

املاک متقاضیان واقع در قریه خوبانرزگاه پلاک ۲۰ اصلی بخش ۴
۴۹۸۶ مفروزی از ۲۸۸ فرعی رضا اشکانی به کد ملی ۲۲۱۹۰۵۶۱۱۲ نسبت به ششدانگ یک
قطعه باغ به مساحت ۱۹۶ متر مربع انتقالی از مالک مشاعی

املاک متقاضیان واقع در قریه پایین اشتوج پلاک ۲۰۷ اصلی بخش ۳
۳۷۵ فرعی آراسته رزاقی خمسی به کد ملی ۲۲۹۵۲۴۲۲۰۷ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین
مزروعی به مساحت ۳۰۰ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه بالا شیرود پلاک ۱۱۰ اصلی بخش ۴
۳۸۰ فرعی محمد جباری به کد ملی ۲۶۹۱۱۲۱۶۷۴ نسبت به ۱۸ سهم مشاع از ۲۲ سهم
ششدانگ یک قطعه زمین مشتمل بر ساختمان به مساحت ۴۷۶,۴۳ متر مربع انتقالی از مالک
رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه مزرلات پلاک ۱/۲۰ اصلی بخش ۴
۴۹۸۷ فرعی احمد نظری زاده به کد ملی ۲۲۱۹۰۵۴۰۶۳ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین
مزروعی به مساحت ۲۰۱,۳۹ متر انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه محمد حسین اباد پلاک ۳ اصلی بخش ۳
۲۸۷۳ فرعی مناصوری به کد ملی ۲۲۱۹۸۰۶۴۲۱ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین محصور
به مساحت ۲۹۵ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه لشکرک پلاک ۲۶ اصلی بخش ۳
۵۷۴ فرعی مهدی یگانه خواه به کد ملی ۰۳۸۰۸۴۸۸۷۲ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین
مشتمل بر بنای مسکونی به مساحت ۲۰۴ مترمربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه گراکو پلاک ۴ اصلی بخش ۴
۸۸۸ فرعی نازنین مقصودی به کد ملی ۰۲۱۴۲۵۳۳۴۴ و علیرضا اسماعیل یزدی به کد ملی
۰۰۱۳۴۶۵۹۷۱ سهم هر کدام بترتیب چهار و نیم دانگ و یک و نیم دانگ مشاع از ششدانگ
یک قطعه زمین مشتمل بر انباری به مساحت ۲۰۸ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه خوبانرزگاه پلاک ۲۰ اصلی بخش ۴
۴۹۷۷ مفروزی از ۱۶۵ فرعی زهرا مرتضوی به کد ملی ۲۲۱۹۰۴۲۰۴۹ نسبت به ششدانگ یک
قطعه زمین به مساحت ۲۴۵,۳۳ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه بلده سفلی پلاک ۴۴ اصلی بخش ۳
۵۷۷ فرعی فاطمه میرزا عبدالله به کد ملی ۵۵۶۹۸۷۷۱۱۸ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین
مشتمل بر ساختمان به مساحت ۲۷۵ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه شیرج محله بزرگ پلاک ۲۸ اصلی بخش ۳
۳۴۳ فرعی آرمان یگانه طارمچی کد ملی ۲۲۱۰۳۷۵۳۸۱ نسبت به ششدانگ یک قطعه باغ به
مساحت ۲۸۴۷,۵۵ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه تشکون پلاک ۵۱ اصلی بخش ۳
۴۹۳ مفروزی از ۵۲ فرعی امیر رضا رضائی به کد ملی ۰۰۱۴۰۵۰۶۴۱ نسبت به ششدانگ یک
قطعه زمین با بنای احدائی به مساحت ۶۸۸,۳۰ متر مربع انتقالی از مالک مشاعی

املاک متقاضیان واقع در قریه تمیجانک پلاک ۱۱۲ اصلی بخش ۴
۴۵۰ فرعی مسعود حکیمی جاوید به کد ملی ۰۴۵۲۶۸۲۲۸۲ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین
مشتمل بر انباری به مساحت ۳۵۱,۶۸ مترمربع انتقالی از مالک رسمی

املاک متقاضیان واقع در قریه پلنگ اباد سفلی پلاک ۱۹ اصلی بخش ۲
۲۹۷ فرعی ابوطالب گلین عباسی به کد ملی ۲۲۷۹۵۱۸۰۰۷ نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین
مشتمل بر ساختمان به مساحت ۲۰۲,۶۰ متر مربع انتقالی از مالک رسمی

حسرت سوختن هیرکانی

اقتصاد دستوری چگونه ۴۰ میلیون سال قدمت را نابود می کند!

نوید حسینیون

عضو شورای استان خراسان رضوی
حزب کارگزاران سازندگی ایران

جنگل‌های هیرکانی با بیش از ۴۰ میلیون سال قدمت نجات یافته از عصر یخبندان یکی از شدید دوران‌های انقراض طبیعی در زمین را از سر گذرانده و حالا این روزها در بدترین شرایط تاریخی خود سخت‌ترین روزها را می‌گذراند. طبق آمارهای موجود طی ۴ دهه ۶۰ درصد از جنگل‌های هیرکانی به واسطه دخالت انسان و تصمیمات اشتباه مدیریتی در طرح‌های نامتوازن اقتصادی و شهری نابود شده است. سدسازی، بهره‌برداری مضاعف، قاچاق چوب، ویلاسازی، طرح‌های اشتباه گسترش کشاورزی، آتش‌سوزی‌های متناوب و طرح‌های توریستی اشتباه از عمده دلایلی بوده که این میراث طبیعی گرانبها را با سرعتی مضاعف به سمت نابودی کشانده است.

این روزها با گسترش آتش‌سوزی در منطقه الیت چالوس بار دیگر نابودی جنگل‌های هیرکانی در ذهن عمومی جامعه مورد توجه قرار گرفت، متأسفانه آتش‌سوزی گسترده و ویرانگری که طی ۱۲ روز گذشته برای مهار آن تصمیم قاطعی گرفته نشده حالا تبدیل به بحرانی شده که هر ساعت، مهار

شهر

تنگی نفس پایتخت

کالبدشکافی بحران هوای پاک در سایه بی‌عملی ۲۳ دستگاه مسئول

فائزه مومنی

گروه اجتماعی

بحران آلودگی هوا در کلان‌شهرهای ایران، به ویژه تهران، نه یک پدیده موقتی بلکه نمادی از یک ناکارآمدی ساختاری و مزمن در نظام مدیریت کشور است. در آغاز آذر ماه در حالی که سرمای زودرس و پدیده وارونگی دما، آسمان پایتخت را به تله‌ای از آلاینده‌ها بدل کرده، حجم گسترده‌ای از داده‌ها نشان می‌دهد که این وضعیت اضطراری، نه نتیجه کمبود منابع فنی بلکه حاصل مستقیم شکست اراده سیاسی و کوتاهی مدیریتی است. با شروع فصل سرد و همزمان با کاهش میزان گازرسانی به نیروگاه‌ها و صنایع، آلاینده‌های ثانویه که منشأ آنها سوخت‌های مایع هستند به شدت افزایش یافته‌اند. شاخص $PM_{2.5}$ که معمولاً در شرایط پاک حدود ۱۶ واحد یا کمتر قرار دارد، در روزهای پایانی آبان و اوایل آذر جهش معناداری را تجربه کرد؛ به طوری که در ۳۰ آبان به ۴۰، در اول آذر به ۳۱ و در دوم آذر به ۴۷ واحد رسید. در موارد بحرانی‌تر در سال‌های اخیر این شاخص تا ۱۰۱ واحد نیز ثبت شده که پایتخت را به «اتفاق گاز» تبدیل کرده بود. افزایش شدید $PM_{2.5}$ یک زنگ خطر فنی واضح است. این آلاینده سمی، سنگین و بی‌رنگ محصول احتراق سوخت‌های مایع اعم از نفت‌کوره (مازوت) و یا گازوئیل با استاندارد بسیار پایین‌تر از یورو ۴ بوده. این وضعیت نشان‌دهنده ناکامی وزارت نفت در تضمین کیفیت سوخت توزیعی در کلان‌شهرها یا عدم مدیریت صحیح توزیع گاز طبیعی و جایگزینی آن با سوخت‌های آلاینده است.

نقش تشدیدکننده خشکسالی بی‌سابقه

بحران آلودگی امسال با یک خشکسالی بی‌سابقه ترکیب شده است. داده‌های وزارت نیرو نشان می‌دهد که پاییز امسال کم‌بارش‌ترین دوره در ۵۸ سال اخیر بوده و بارش‌ها ۸۱ درصد کمتر از متوسط بلندمدت است. استان تهران جزو مناطقی است که عملاً بارش مؤثری دریافت نکرده و این کمبود شست‌وشوی طبیعی آلاینده‌ها را فلج کرده و حبس آنها در لایه‌های زیرین اتمسفر را تضمین می‌کند. کاهش بارش همچنین تولید برقایی را کاهش داده و فشار تقاضا برای نیروگاه‌های حرارتی را افزایش می‌دهد. این نیروگاه‌ها برای تأمین گاز خانگی ناچار به استفاده از سوخت مایع پرگوگرد شده‌اند و یک حلقه بازخورد منفی بین بحران آب و آلودگی هوا ایجاد می‌کند.

جذب نخبگان از صدر تا ذیل آن مشمول کنترل قیمت مرغ، تخم‌مرغ، پیاز و ... بوده و ماموریت اصلی خود را تأمین سوخت و انرژی ارزان به قیمت ایجاد آلودگی گسترده و نابودی سرزمین ایران تعریف کرده است و برای تأمین منابع استخراجی و برداشت منابع طبیعی حاضر است با نابودی هکتارها جنگل و کوه آب را از غرب به مرکز ایران ببرد تا مراکز آلوده‌کننده و استخراجی اقتصاد با بهره‌وری پایین تعطیل نشود هیچ‌گاه نمی‌تواند به فکر هلی کوپتر اطفای حریق، بودجه ناچیز سازمان محیط‌زیست که حتی مایحتاج محیطیان را به سختی تأمین می‌کند، تهیه پروژه‌های اقتصادی با بازدهی بالا و تخریب کم محیط‌زیستی و پایداری سرزمین باشد. اینکه می‌بینیم بحران بی‌آبی و خشکسالی به علت نابودی جنگل‌ها و شکل نگرفتن ابرها در آسمان ایران به مرحله‌ای حاد رسیده که حتی صحبت از جابه‌جایی پایتخت می‌شود، اینکه فرونشست زمین به کلان‌شهرهای ما رسیده و با نرخ حدود ۳۰ سانت فرونشست در بعضی از دشت‌های ایران

مصادیق عینی عدم اجرا: موتورخانه‌های بدون معاینه فنی

یکی از وظایف قانونی که مغفول مانده، اجرای دقیق ماده ۱۷ قانون هوای پاک است. این ماده، مالکان و مسئولان موتورخانه‌ها و سایر سامانه‌های احتراقی در کلان‌شهرها را مکلف می‌کند که نسبت به معاینه فنی سالانه آنها اقدام کنند. ۸ سازمان ملی استاندارد، شرکت ملی گاز و شرکت‌های بازرسی موظف به نظارت بر این روند و ارسال گزارش به سازمان محیط زیست هستند تا در صورت عدم رعایت استانداردها، تذکر کتبی سپس اعمال مجازات صورت گیرد. اما نظارت دقیق و اعمال جریمه‌های تیبیهی بازدارنده به درستی انجام نشده است. نتیجه این بی‌عملی، تداوم آلودگی منابع ثابت است که در ترکیب با استفاده از سوخت‌های مایع کم‌کیفیت به طور خاص، سهم قابل توجهی در تشدید آلودگی گوگردی در هوای سرد دارند. این امر نشان می‌دهد که نهادهای مسئول حتی در مورد منابع آلاینده‌ای که کنترل آنها نسبتاً ساده است نیز شکست خورده‌اند. بحران آلودگی هوا در ایران، به ویژه در تهران، همچنان ناشی از منابع متحرک فرسوده است. موتورسیکلت‌های بنزینی قدیمی با تکنولوژی کهنه بیش از ۱۱ میلیون دستگاه در کشور و ۴ میلیون در تهران عامل اصلی تولید ذرات معلق و آلودگی صوتی محسوب می‌شوند. این ناوگان در حالی ابزار درآمدزایی بسیاری از خانوارهاست که مدیریت شهری در زمینه برقی‌سازی ناوگان ناکام مانده است. تنها جایگزینی ۲۰ هزار دستگاه موتورسیکلت برقی، در مقابل چهار میلیون دستگاه فعال، ناکافی و نمادین است و نشان‌دهنده فقدان استراتژی جامع و اراده قوی برای خروج فرسوده‌ها از شهر است. ناوگان حمل‌ونقل عمومی نیز در مسیر نوسازی کند حرکت می‌کند. تعداد اتوبوس‌های فعال تهران از ۱۸۸۰ به ۲۳۰۰ دستگاه افزایش یافته و وعده تأمین ۳۰۰۰ دستگاه دیگر تا پایان سال ۱۴۰۴ داده شده اما وابستگی به منابع متغیر و گران‌قیمت، سرعت‌بخشی به نوسازی را محدود کرده است. پیامدهای این وضعیت، انسانی و اقتصادی است: سالانه ۵۸ هزار نفر قربانی آلودگی هوا می‌شوند و خسارات اقتصادی مستقیم و غیرمستقیم بیش از ۱۲ میلیارد دلار برآورد شده است. این ارقام شکست در اجرای قانون هوای پاک و بی‌عملی مدیریتی را نشان می‌دهند. بحران محدود به تهران نیست؛ شهرهایی مانند زابل نیز به دلیل ریزگردها و ذرات معلق، آلوده‌ترین مناطق جهان محسوب می‌شوند. برای خروج از این بحران، اصلاح ساختاری لازم است. تضمین کیفیت سوخت، توقف مصرف مازوت در نیروگاه‌ها، اعمال جرایم بازدارنده و برقی‌سازی واقعی موتورسیکلت‌ها ضروری است. ایجاد صندوق ملی حمل‌ونقل پاک و مدیریت یکپارچه منابع آب و انرژی می‌تواند، سرمایه‌گذاری مطمئن بخش خصوصی و کاهش آلاینده‌ها را تضمین کند. کوتاهی در پاسخ‌گویی به این بحران، پذیرش مرگ و خسارت اقتصادی بیشتر است و اصلاح ساختار مدیریتی همراه با اجرای کامل قانون، تنها راه نجات شهرهاست.

ادامه یادداشت روز

ماموریت وزارت خارجه

۱ بدون تردید انفعال و ایستایی دولت و وزارت امور خارجه و معاف دانستن خود از چنین مسئولیت بزرگ و سرنوشت‌ساز و مهمی، سم مهلک و خطرناکی است که کلیت حیثیت و قدرت دولت را هدف قرار خواهد داد و امکان استمرار برنامه‌های اجرایی آن را به خطر خواهد انداخت، پذیرفتن چنین رویکردی از سوی دولت، نقش آن را در دیگر عرصه‌های داخلی نیز تضعیف خواهد کرد.

۲ اما وظیفه اصلی و فوری این است که رئیس‌جمهور به‌عنوان دومین مقام عالی کشور و رئیس شورای عالی امنیت ملی و مجری قانون اساسی برای استیفای حقوق ملت که بدان سوگند یاد کرده و با هدف حل مشکلات گسترده کشور که بدون برداشتن تحریم‌های ظالمانه ممکن نخواهد بود، در تعامل با حاکمیت نسبت به احصا و احیای اختیارات دولت و وزارت امور خارجه سریعاً اقدام کند و با تشکیل کمیته‌ای از نخبگان و صاحب‌نظران و دیپلمات‌های باتجربه در مسیر تصمیم‌سازی و تأثیرگذاری در سیاست خارجی فعال، پویا و ثمربخش، وزارت امور خارجه را به مسئولیت‌ها و وظایف اصلی و خطیر خود بازگرداند و ابتکار عمل در سیاست خارجی را به دست گیرد. رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه باید بدانند که هنر دیپلماسی، گشودن پنجره‌های جدید برای تعامل با دنیا و به‌کارگیری راه‌حل‌ها و ارائه پیشنهادهاى اخلاقه‌هاى برای دورسازی کشور از خطر جنگ و درگیری و خارج کردن کشور از بن‌بست‌ها و بحران‌ها و رهنمون‌سازی به‌سوی صلح و ثبات است. رئیس‌جمهور و دولت باید در این رویکرد از خود شجاعت و خردمندی و درایت لازم را به خرج دهند و لحظه‌ای از مسئولیت سست‌رگ خود غافل نشوند. سیاست خارجی گرچه استمرار سیاست داخلی است (که فعلاً در مسیر عقلانی نیست) اما نشانه و تابلویی است که جایگاه ایران را در منطقه و جهان و معرض افکار عمومی ملت‌ها و دولت‌ها قرار می‌دهد. سیاست خارجی مبتکر، تعامل‌گرا و تنش‌زدا علاوه بر اینکه اعتمادبه‌نفس دولت برای حل دیگر مشکلات را افزایش می‌دهد و زمینه برداشتن تحریم‌ها را فراهم می‌کند در هم‌سازی مردم با دولت نیز تأثیر فراوانی به جای خواهد گذاشت و سیاست داخلی را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. و کلام آخر اینکه همچنان که هوای آلوده و غبار گرفته کشور، فرصت تنفس را از مردم گرفته و نفس‌های سیاست خارجی هم به شماره افتاده، امید است پزشک حاذقی چون آقای دکتر پزشکیان با شجاعت و درایت و مشاورت، نسخه‌ای شفاف‌بخش برای آن تجویز کند.

